

YENİLENDİK

11 SINIF

Türk Dili ve Edebiyatı

Özetli - Lezzetli

SORU
BANKASI

11. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

SORU BANKASI

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Editör Yayınevine aittir.

Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekânîk yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN

978-605-280-359-2

SERTİFİKA NO

40613

KAPAK TASARIMI

Editör Yayınevi Dizgi Ekibi

SAYFA TASARIMI

Editör Yayınevi Tasarım Ekibi

BASKI VE CİLT

ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.editoryayinevi.com

Kitap hakkında görüş ve önerileriniz için

WhatsApp hattımız: 05422620337

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

EDEBİYAT TOPLUM İLİŞKİSİ	5
EDEBİYATIN SANAT AKIMLARI İLE İLİŞKİSİ	8
YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ	20

HİKÂYE

HİKÂYE TÜRÜNÜN ÖZELLİKLERİ VE GELİŞİMİ	23
CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE HİKÂYE (1923-1940/1940-1960)	29
CÜMLENİN ÖGELERİ.....	37
YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ.....	54

ŞİİR

TANZİMAT DÖNEMİ'NDE ŞİİR.....	57
SERVETİFÜNUN VE FECRİÂTİ DÖNEMİ'NDE ŞİİR	66
MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ'NDE ŞİİR/ TÜRKİYE DIŞINDAKİ ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİ.....	74
CÜMLENİN ÖGELERİ.....	85
YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ.....	87

MAKALE

MAKALENİN ÖZELLİKLERİ VE TÜRK EDEBİYATINDAKİ GELİŞİMİ.....	90
CÜMLENİN ÖGELERİ.....	96
YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ	98

SOHBET VE FIKRA

SOHBET TÜRÜNÜN ÖZELLİKLERİ VE TÜRK EDEBİYATINDAKİ GELİŞİMİ	101
FIKRA TÜRÜNÜN ÖZELLİKLERİ VE TÜRK EDEBİYATINDAKİ GELİŞİMİ	105
CÜMLENİN ÖGELERİ.....	109
YAZIM KURALLARI	111

ROMAN

1923-1950 / 1950-1980 YILLARI ARASINDA CUMHURİYET DÖNEMİ ROMANI	114
ANLAMA DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI	128
YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ	135

TİYATRO

1923-1950 / 1950-1980 YILLARI CUMHURİYET DÖNEMİ TİYATRO.....	138
DİL BİLGİSİNE DAYALI ANLATIM BOZUKLUKLARI	148
YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ	154

ELEŞTİRİ

CUMHURİYET DÖNEMİ ÖNCESİNDE VE CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE ELEŞTİRİ...157	
ANLATIM BOZUKLUKLARI	161
YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ	163

MÜLAKAT-RÖPORTAJ

MÜLAKAT VE RÖPORTAJ TÜRÜNÜN ÖZELLİKLERİ VE TEMSİLCİLERİ.....	166
ANLATIM BOZUKLUKLARI	171
YAZIM KURALLARI / NOKTALAMA İŞARETLERİ	173

CEVAP ANAHTARI.....	175
---------------------	-----

TEST 1

EDEBİYAT TOPLUM İLİŞKİSİ

- 1 Edebiyat ve toplum birbirinden ayrılmaz bir bütündür. Edebiyat, tüm unsurlarıyla kültürel bir birikim oluşturur. Sosyal unsurlarımızı, değerlerimizi edebiyat hamuruyla yoğurup ruhumuza sunarız ve toplumsal his ve fikirlerimizle dillendiririz. Bu bakımdan edebiyat insanı ilgilendiren birçok alanda kendini gösterir. İnsan da sosyal bir varlık olduğundan edebiyat toplum ilişkisi ve etkileşimi oldukça önemli bir hâl almaktadır.

Parçada anlatılanlara göre aşağıdakilerden hangisi edebiyat-toplum ilişkisini yansıtan doğru bir ifade değildir?

- A) Edebiyat, sözlü ve yazılı ürünlerle kültürel bir arşiv meydana getirir.
B) Sosyal yaşam, inançlar ve değerler edebiyat aracılığıyla dile getirilir.
C) Edebiyat, bilimsel ve teknolojik gelişmenin sağlanması için atılan ilk adımdır.
D) Bilim, ekonomi, siyaset, din, felsefe, sanat gibi alanlar edebiyatın ilgi alanına girer.
E) Edebî ürünlerde bir toplumun hafızasında yer edinmiş olayları öğrenmek mümkündür.

EDEBİYAT VE TOPLUM İLİŞKİSİ

- Sanat eserlerinin yaratılış sürecinde toplumun payının göz ardı edilemeyeceği bilinen bir gerçektir. Sanat eseri ve toplum arasında karşılıklı bir ilişki ve etkilenme söz konusudur.
- Edebî eserlerin toplumdaki ve toplumun değer yargılarından bağımsız bir şekilde oluşturulması beklenemez. Her yazar bir toplumda doğar, büyür, gelişir ve bu sayede belirli bir dünya-

- 2 (I) Bir toplumun dili, dini, siyasal ve sosyal yapısı ile edebiyat arasında karşılıklı etkileşime dayanan sıkı bir ilişki vardır. (II) Edebiyat, toplumun millî kimliğinin gelişimine ve geleceğe aktarılmasına yardımcı olur. (III) Toplumun hayatını derinden etkileyen unsurlar edebiyattaki yerini alır. (IV) Edebiyat, toplumların kültürleri içerisinde önemli bir yer işgal eder. (V) Toplum hayatındaki değişimler edebiyatı kuşatarak edebiyatla ayrılmaz bir bütün oluşturmuştur.

Yukarıdaki paragrafta numaralandırılan cümlelerden hangisi edebiyat toplum ilişkisini en kapsamlı şekilde dile getirmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 3 Bir milletin kültürünün temeli ve kültürel unsurları, içsel haykırışları, fikrî dünyası ve temelleri dil potası içerisinde eriyip ayrılmaz bir bütün hâlinde ortaya çıkar.

Bu açıklamaya göre edebiyat-toplum ilişkisinin temellerini oluşturan "dil" unsuru ile ilgili aşağıda verilenlerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bir dil, onu kullanan milletin düşünce yapısını ortaya koyar.
B) Konuşma ve yazı dilinin aynı olması bir toplumun edebiyatının gelişmesinin temel unsurudur.
C) Dil, bir milletin duygularının dışa yansımasıdır.
D) Dil, kültüre ait bütün değerleri bünyesinde barındıran bir hazinedir.
E) Kültür unsurlarının başında dil gelir.

görüşüne sahip olur. Edebî eserlerde yansıtılan bu dünya görüşü sosyal hayatı da kapsar. Edebiyat aynı zamanda kültürel öğeleri nesilden nesile taşır ve bu sayede toplumun yerleşik değerleri uzun zaman varlığını korur.

- Edebiyat toplumdaki etkilenen ve toplumu etkileyen bir özelliğe sahip olduğundan sosyoloji ile arasında önemli bir etkileşim vardır.

TEST 2

EDEBİYATIN SANAT AKIMLARI İLE İLİŞKİSİ

1 (I) Yeni bir edebî akımın ortaya çıkmasında genellikle en büyük etken önceki edebî akımın etkisini yitirmiş olmasıdır. (II) Edebî akımlar fikrî ve sosyal hareketler neticesinde doğma, büyüme ve sönme dönemlerinden geçer. (III) Bu husus, akımın dönemin edebî ihtiyaçlarına cevap vermemesiyle açıklanabilir. (IV) Bir edebî akım etkisini yitirir yitirmez karşıt bir akım ortaya çıkar. (V) Edebî akımlar, etkilerini yitirmeleriyle edebiyat tarihi içerisindeki yerlerinden de silinir.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde edebî akımlar ile ilgili yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2 Bilginin kaynağı olarak aklın önceliği ve üstünlüğünü ön planda tutan rasyonalizm, edebiyattaki yansımaları XVII. yüzyılda Fransa'da gelişen tabiat, akıl ve sağduyu ilkeleri çerçevesinde kurulan ..... akımında bulmuştur.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yere hangi edebî akım getirilebilir?

- A) Klasisizm B) Romantizm C) Realizm
D) Natüralizm E) Parnasizm

3 Natüralizm, XIX. yüzyılın sonlarında Fransa'da ortaya çıkmış bir edebî akımdır.

I
Kainatta gerçekleşen her şeyin nedensellik bağı içinde belirlendiği düşüncesini benimseyen determinizmin edebiyata yansımaları

II
dır. Toplumu anlatırken bilimsel yöntemden

III
 faydalanır ve soya çekim kavramı üzerinde

IV
durur. Romantizmin ileri aşamasıdır.

Natüralizm ile ilgili verilen yukarıdaki parçada kaç numara ile belirtilen kavram veya sözcük yanlış bir bilgidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4 Realizm akımına bağlı bir sanatçının;

- I. Duygu ve hayal yerine gerçeklik üzerinde durması
II. "Sanat toplum içindir." anlayışını benimsemesi
III. Eserlerindeki karakterleri kendi istediği gibi anlatması
IV. Eserlerinde kendi kişiliğini gizlemesi, ele aldığı gerçeği objektif bir bakışla yansıtması
V. Gözlem yaparak, not olarak gerçeğe ulaşamayacağını bilmesi

yapıtlarında numaralanmış özelliklerden hangilerinin görülmesi beklenir?

- A) I ve IV B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) II, III ve V

EDEBİYATIN SANAT AKIMLARI İLE İLİŞKİSİ

Sanatta görüş, duyuş, anlayış bakımından yenilikler ortaya koyan, farklılık gösteren hareketlere sanat akımı denir.

Edebiyatın ilişkili olduğu sanat akımlarını şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

KLASİSİZM (KURALCILIK): Yunan ve Latin geleneğine bağlı bir şekilde XVII. yüzyılda Fransa'da doğan klasisizmin estetiği Eski Yunan ve Latin edebiyatına ait başyapıtlarla oluşturulmuş, yeni-

den doğuş diye adlandırılan Rönesans Dönemi'nde gelişmiştir. Descartes'in akılcılık felsefesi, akımın temelini oluşturmuştur. Sanatçının görevi, doğayı aklın ilkelerine uygun bir şekilde taklit etmek olarak belirlenmiştir. Kişisel duyuş ve eğilimler önemsenmemiştir. Boileau, La Fontaine, Racine, Corneille, Moliere, Madame de La Fayette, La Bruyere, Fenelon bu akımın dünya edebiyatındaki önemli temsilcileridir. Türk edebiyatında Şinasi ve Ahmet Vefik Paşa bu akımdan etkilenmişlerdir.

13 Romantizmde duygular, din ve doğa önemsenir. Konular genel olarak günlük hayattan ve millî tarihten alınır. İyi-kötü, hayal-gerçek zıtlığından faydalanılır. Kişiler, toplumun bütün kesimlerinden seçilebilir, doğal ve toplumsal çevrelerinden soyutlanmadan yansıtılır.

Parçada anlatılanlara göre aşağıdakilerden hangisi romantizm akımı etkisiyle yazılmış eserler için söylenemez?

- A) Kötümserlik   B) Duygu ve hayal
C) Evrensellik   D) Millîlik
E) Bireysellik

- 14 I. Victor Hugo
II. Lord Byron
III. Lamartine
IV. Puşkin
V. Moliere

Yukarıda verilen sanatçılardan hangisi diğerlerinden farklı bir akımın temsilcisidir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

15 Edebî akımlar, yazar ve şairleri ortak paydalar etrafında birleştiren, eserlerine hayat vermesine olanak sağlayan edebiyat tarzlarıdır. Akımlar ve eserler birbirinden ayrı düşünülemez. Her edebî akım ortaya çıktığı dönemden itibaren bir süre edebiyat dünyasında kendine yer edinmiş, temsilcilerinin oluşturdukları yapıtlarla toplumda ses getirmiştir. Ancak hiçbir edebî akım ilk günkü etkisini devamlı koruyamamıştır. Bu durum edebî akımların çeşitlenmesinin, değişmesinin ve güncellenmesinin temel nedenidir.

Parçada anlatılanlara göre aşağıdakilerden hangisi edebî akımlar ile ilgili doğru bir açıklamadır?

- A) Genç yazarların kendilerini kanıtlamak amacıyla oluşturdukları edebiyat kuramlarıdır.
B) Dünya edebiyatında millî ve evrensel düzeydeki edebî anlayışları, bunların zamanla uygulamaya konmasını ve gruplanmalarını simgeler.
C) Dünya edebiyatındaki seçkin yazar ve eserlerin insanlara aşılacak istedikleri dünya görüşleri doğrultusunda gruplandırılmasıdır.
D) Tarihi dönemler içerisinde yazılan eserlerin konularına ve dönemlerine göre sınıflandırılmasıdır.
E) Klasikler içerisinde yer alan eserlerin yazıldıkları dönemlere göre sınıflandırılmasını kolaylaştırmak amacıyla oluşturulan sistemlerdir.

NATÜRALİZM (DOĞALCILIK): 19. yüzyılın sonlarında Fransa'da ortaya çıkmış bir sanat akımıdır. Kurucusu Emile Zola olarak kabul edilir. Natüralizm, hayatı bilimsel bir nesnellikle ele alan, gerçeği anlatmayı aşırılığa vardırılan bir sanat akımıdır. Bu akım için realizmin daha ileri düzeye ulaşmış ve bilimsellikte yoğunlaşmış biçimi de denebilir. Determinizmden etkilenmiştir. Dünya edebiyatındaki temsilcileri Emile Zola, Alphonse Daudet, Guy de Maupassant, Goncourt Kardeşler'dir. Türk edebiyatındaki temsilcileri ise Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Nabizade Nazım'dır.

PARNASİZM: 19. yüzyılın ikinci yarısında Fransa'da romantizme tepki olarak doğan bir şiir akımıdır. Parnasizm 1886'da "Parnas" adlı derginin yayınlanmasıyla ortaya çıkar. Bu akımda şiirler realist yöntemlerle yazılır. "Sanat sanat içindir." görüşü benimsenmiştir. Ölçüye, kafiyeye, biçim mükemmelliğine önem verilmiştir. Türk edebiyatındaki en önemli temsilcisi Cenap Şahabettin'dir. Tevfik Fikret ve Yahya Kemal Beyatlı'da da parnasizmin izleri görülmektedir. Dünya edebiyatındaki temsilcileri arasında ise T. Gautier, F. Coppee, J. Maria de Heredia, T. Banville gösterilebilir.

5 Aşağıdakilerin hangisinde “akım-bağlı olan sanatçılar” eşleştirmesi yanlıştır?

- A) Klasisizm: Ahmet Vefik Paşa - Şinasi
- B) Sürrealizm: Hüseyin Rahmi Gürpınar - Nabizade Nazım
- C) Realizm: Ömer Seyfettin - Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- D) Sembolizm: Ahmet Haşim - Ahmet Muhip Dıranas
- E) Romantizm: Namık Kemal - Ahmet Mithat Efendi

6 Sanatı klasik ve romantik akımların yapaylığından kurtarmayı, çağdaş eserler üretmeyi ve konularını öncelikle yüksek sınıflar ve temalarla ilgili değil, toplumsal sınıflar ve temalar arasından seçmeyi hedefler. Amacı; günlük yaşamın ön yargısız, bilimsel bir tutumla incelenmesi ve edebî eserlerin -so-kağa tutulan ayna misali- nesnel bir bakış açısıyla ortaya konmasıdır.

Bu parçada tanıtılan akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sembolizm
- B) Parnasizm
- C) Realizm
- D) Sürrealizm
- E) Empresyonizm

EKSPRESYONİZM (DIŞA VURUMCULUK): 20. yüzyılın başlarında empresyonizme tepki olarak Almanya’da doğan bir akımdır. Ekspresyonizm, sanayi çağının anlamsızlaştırdığı yaşama karşı bir isyan özelliği taşır. Akım, dış dünyanın anlamsızlığına ve ruhsuzluğuna özellikle savaflara ve haksızlıklara karşı tepki sonucu ortaya çıkmıştır. Dünya edebiyatındaki temsilcileri arasında August Strindberg, James Joyce, Franz Kafka, Thomas Eliot, O’Neil gibi isimler sayılabilir.

7 Aşağıdakilerin hangisinde verilen özellik ile yay ayrıç içerisinde belirtilen edebî akım uyuşmamaktadır?

- A) Tabiat önemsenmiş, gözlem ve tasvire önem verilmiştir. (Sürrealizm)
- B) Kahramanlar seçkin kişilerdir. (Klasisizm)
- C) Şiir, anlaşılacak için değil hissedilmek içindir. (Sembolizm)
- D) Şiirde kelime seçimine, kelimelerin sıralanışına ve ahenge önem verilmiştir. (Parnasizm)
- E) Soya çekim yasalarından ve nedensellik ilkelerinden yararlanılmıştır. (Natüralizm)

8 Parnasizm akımına bağlı bir sanatçının;

- I. Biçim güzelliğini her şeyin üstünde tutması
  - II. Klasisizmin ilkelerini şiirde kullanması
  - III. Sözcük seçimine önem vermesi
  - IV. Sanat toplum içindir görüşünü benimsemesi
  - V. Şiirde didaktik öğeleri önemsemesi
- özelliklerinden hangileriyle yapıtlarını oluşturması beklenir?**

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) III ve IV
- E) IV ve V

DADAİZM : Dadaizm, 1916’da İsviçre, Fransa ve Amerika’da eş zamanlı doğmuş bir akımdır. 1923’e kadar devam etmiştir. Kübizmden yola çıkan dadaizm, sanat ve edebiyatta ciddi bir eser vermemesine rağmen sürrealizmin oluşmasına ortam yaratmış bir akımdır. Birinci Dünya Savaşı’nın oluşturduğu bunalımlı ortamda ortaya çıkmış ve insan varlığını her şeyin üstünde tutmuştur. Türk edebiyatında Ercüment Behzat Lav’ın bazı şiirlerinde gö-

11

Görseldeki "Bölgeler Konuşuyor" haritasında her bölge kendisi ile ilgili kısa bir bilgi vermiştir.

Buna göre hangi bölgenin özelliği ifade edilirken yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Akdeniz Bölgesi   B) Ege Bölgesi   C) Karadeniz Bölgesi
D) İç Anadolu Bölgesi   E) Doğu Anadolu Bölgesi

12

!	Bugün erken uyandım!	/	Yeni romanını / Tutunamayanlar / ilk olarak dostlarına okutmuştu.
,	Hava yağışlı olursa, tüm emeklerimiz boşa gidecek.	,	Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bu konunun yasalaşması bekleniyor.
...	Servetifünün akımının temsilcilerinden bazılarını sıralayalım: Tevfik Fikret, Mehmet Rauf, Halit Ziya Uşaklıgil...		

Yukarıdaki görselde belirtilen noktalama işaretlerinden hangisinin verilen örnek cümledeki kullanımı doğrudur?

- A) (!)   B) (,)   C) (...)   D) (/)   E) (')

TEST 1

HİKÂYE TÜRÜNÜN ÖZELLİKLERİ
VE GELİŞİMİ

- 1 Türk edebiyatında hikâye anlatma geleneğinin çok eskiye dayanan köklü bir geçmişi vardır. Bu anlamda ..... destandan halk hikâyesine geçişin ilk örnekleridir. Modern anlamda hikâye ise Tanzimat Dönemi'yle birlikte edebiyatımıza girmiştir. Ahmet Mithat Efendi ve ..... bu türün ilk örneklerini veren yazarlardandır.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilebilir?

- A) Dede Korkut Hikâyeleri - Samipaşazade Sezai
B) Göktürk Yazıtları - Ömer Seyfettin
C) Billur Köşk Masalları - Refik Halit Karay
D) Şehname - Sait Faik Abasıyanık
E) Kutadgu Bilig - Yakup Kadri Karaosmanoğlu

- 2 Dünya edebiyatında modern anlamda hikâyenin ilk örneği kabul edilen eser ve bu eserin yazarı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Don Kişot - Cervantes
B) Decameron - Boccaccio
C) Vanya Dayı - Anton Çehov
D) Pierre at Jean - Guy de Maupassant
E) Pazartesi Hikâyeleri - Alphonse Daudet

- 3 Aşağıdakilerden hangisi hikâye yazma sürecinde diğerlerinden önce gelir?

- A) Hikâyede ele alınacak konu ve temayı belirleme
B) Anlatım biçimlerinden yararlanma
C) Hikâyenin tutarlılığını değerlendirme
D) Yazım ve noktalama hatalarını düzeltme
E) Hikâyede bulunan anlatım bozukluklarını düzeltme

- 4
- I. Modern hikâyede olağanüstülükler yer almaz, gerçekçi bir anlayış hâkimdir.
II. Modern hikâye türlerinden biri de kısa hikâyedir. Bu hikâye tecrübeler ve gözlemlere dayanır.
III. Olay hikâyeleri okuyucunun merakını zirveye taşıyan ve sonrasında bu merakı gideren bir özellik taşır.
IV. Modern hikâye türlerinin hepsinde serim, düğüm ve çözüm bölümlerine uyulur.
V. Durum hikâyelerinde okuyucunun hayal gücü önemsenir.

Modern hikâyeyeyle ilgili numaralandırılmış ifadelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

HİKÂYE (ÖYKÜ)

- Hikâye kelimesi günümüzde Türkçe sözlüklerde "Gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan düzyazı türü." biçiminde tanımlanmaktadır.
- Bir edebiyat kavramı olarak da yaşanmış ya da yaşanması mümkün olan olay ve durumların, okuyucuya haz verecek şekilde kişi, yer ve zamana bağlı olarak anlatıldığı kısa edebî türe hikâye denir.

- Dünya edebiyatında modern anlamda ilk hikâye İtalyan yazar Boccaccio'nun yazdığı Decameron adlı eserdir. Bu eser dışında romantizm ve realizm gibi sanat akımlarının ortaya çıkmasıyla hikâye alanında daha nitelikli eserler verilmeye başlanmıştır.
- Voltaire, Alphonse Daudet, Guy de Maupassant, Anton Çehov gibi sanatçılar hikâye türünün önemli isimlerindedir. Bu isimlerden Maupassant klasik vak'a hikâyesinin en önemli temsilcisiyken Anton Çehov durum hikâyesinin önemli ismidir.

17

I. METİN

Müdür, besili bir köpeğin bağırdığı yerden refahın derecesini anlayabilecek kadar tecrübeliydi, zeki idi, velhasıl tam bu işin adamı idi. Hasta, alil köylülerin cılız, tüyleri uyuzlamış, sesleri kısık köpekleri vardır. Zengin ve kibar köylülerin muhafızları da mağrur, alınları yukarıda ve heybetlidir. Sesleri dağdan dağa bir kasırga gibi hükmeder.

II. METİN

Birçokları yamaçtan köyelerine baka baka gülümseyerek bir taş parçası üstünde can verdi. Sağ kalanlar ellerindeki para ile ne yapabilir? Döndüler, dolaştılar, nihayet maden ocaklarına amele oldular... Bu da bir teselli idi. Hem kazanacaklar hem de köyelerinden ayrılmayacaklardı.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerin ortak özelliklerinden biridir?

- A) Bireyin iç dünyasının yansıtılması   B) Modernizmin esas alınması
C) Zaman unsuruna vurgu yapılması   D) Toplumcu gerçekçi anlayışın yansıtılması
E) Çatışma unsurlarına yer verilmesi

18 — Bizim işte temiz kalınmıyor ki...

Tamir atölyelerinden birinde çıraklık ettiğini sanarak sordum:

- Ne iş görüyorsun?
—Torna, tevsiyeye.
—Ha?

Katıla katıla güldü:

- Kim duysa şaşırıyor. Bu eylülde on ikiyi bitiriyorum halbuki...
—Yani torna tevsiyeye ait her işi yapabilir misin?
—Ne var yapamayacak? Babamın atölyesi vardı eskiden. Sabahları okula giderdim, öğleden sonra da atölyeye.
—Kaça kadar okudun?
—İlkin dördüne kadar.
—Sonra?
—İki kardeşimle ortada kaldık.

Yukarıdaki metinden hareketle bu metin alındığı hikâyeye ilgili olarak;

- I. Toplumsal gerçekçi bir anlayışın ürünüdür.
II. Olay hikâyesi türündedir.
III. Geriye dönüş tekniği kullanılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II   D) II ve III   E) I, II ve III

TEST 3

CÜMLENİN ÖGELERİ

- 1 Bu yapıları kimler, nerede, nasıl, kiminle yapmışlardı?

Bu cümlede aşağıdaki öğelerden hangisini buldurmaya yönelik bir soru kullanılmamıştır?

- A) Özne
B) Edat tamlayıcısı
C) Belirtisiz nesne
D) Yer tamlayıcısı
E) Zarf tamlayıcısı

- 2 Hayatım, fabrikaların bacasından yükselen yavaş yavaş zehirleyen dumanların altında geçti.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi öğeleri ve öğelerinin sıralanışı açısından yukarıdaki cümleyle özdeştir?

- A) Kardeşimin bütün çabası arkadaşının sıkıntılarını gidermeye yetmiyordu.
B) İlaçlar, hastalığının tesirini yavaş yavaş azaltıyordu.
C) Hakem, iki takıma da sertliği azaltmalarını söyledi.
D) Bu şehir, görkemli ormanlarıyla temiz havanın zirveye çıkmasını sağlıyordu.
E) Dedemin babamlara bıraktığı vasiyeti merakla bekliyorduk.

- 3 Aşağıdaki cümlelerden hangisi öğelerine yanlış ayrılmıştır?

- A) Klasisizm / hümanist felsefe ve rönesans hareketlerinin yaşandığı sosyal ve siyasi ortamda / doğmuştur.
B) Bu akım / hümanizmin daha şuurlu ve daha kurallı bir devamıdır.
C) XVI. yüzyılın sonlarında Fransa'da / ortaya çıkmıştır.
D) Eski Yunan ve Latin edebiyatları / örnek alınmıştır.
E) Bu akımda / akıl ve sağduyu / önemsenmiştir.

- 4 (I) Şiir yazmak, duygularımızı yansıttığımız bir renk cümbüşüdür. (II) Şiir, yansıttığı birçok duygunun yanında rengarenk bir resmi de bünyesinde barındırır. (III) Toplumca kıymeti üst seviyede olan bir sanattır. (IV) Bu bakış açısı şairler için de geçerlidir. (V) Onlar, belirli bir hissiyatın geleceğe yönelen sesidir.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle yüklemi bir sıfat tarafından nitelenen isim tamlamasıdır.
B) II. cümle özne, nesne, yer tamlayıcısı ve yüklemden oluşmuştur.
C) III. cümle yalnızca yüklemden oluşmuştur.
D) IV. cümlede yüklem birleşik fiildir.
E) V. cümle iki öğeden oluşan bir cümledir.

CÜMLENİN ÖGELERİ

Bir duyguyu, düşünceyi, isteği, haberi, durumu, olayı ifade etmek için kurulan ve kendi içinde anlam ve yargı bütünlüğü olan sözcüğe veya söz dizisine "cümle" denir.

Cümle, kelime ve kelime gruplarından oluşur. Kelime ve kelime gruplarından her birinin kendine özgü bir anlam değeri ve görevi vardır. Cümle öğelerini sınıflandırırken kelime ve kelime grupları-

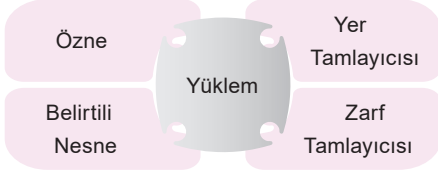
nın cümledeki görevleri esas alınır. Bu bakımdan cümlelerin öğeleri temel ve yardımcı öğeler olmak üzere ikiye ayrılır.

TEMEL ÖGELER

Yüklem

İş, kılış, oluş, hareket, durum bildiren; haber veren; cümleyi bir yargıya bağlayan çekimli ögeye yüklem denir.

21

Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde yukarıdaki ögelerin tümü yer almaktadır?

- A) Sonbaharın gelişiyile birlikte yaşadığı hüzün ve içe kapanma hâli sonunda yerini mutluluğa bıraktı.
- B) Yeni bir yazılım oluşturmak için mühendisler gece gündüz çalışıyorlar.
- C) Çiftliğe her gelişinde toprakla ve kümes hayvanlarıyla vakit geçirirdi.
- D) Ev işlerinde kendisine yardımcı olan çalışanlar bazen günlerce yazı odasından çıkmadığına şahit olmuşlardı.
- E) Planladığı bir işi yapmak için harekete geçtiğinde onu durdurmak imkânsız bir hâl alırdı.

22 Aşağıdaki dizelerin hangisinde yüklem yanlış gösterilmiştir?

- A) Zambaklar en ıssız yerlerde açar
Ve vardır her vahşi çiçekte gurur.
- B) İnsan bir yanınca Kerem misali yanmalı
Uykudan bile mahşer gününde uyanmalı
- C) Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak
Ben aşkımla bahar getirdim sana
- D) Eviniz kutu gibi küçücük bir evdi
Sarmaşıklerle balkonu örtük bir evdi.
- E) Çaycı, getir ilaç kokulu çaydan
Dakika düşelim senelik paydan

23

I. Cümle

Gönülümün sararmış yaprakları arasında bir yaralı kuş seğiyor durmaksızın.

II. Cümle

Havada sert bir kış rüzgârı esiyor iki, üç gündün beri.

Aşağıdakilerden hangisi ögeleri açısından yukarıdaki cümlelerin ortak özellikleri arasında sayılmaz?

- A) Yüklemli sonda bulunmamaktadır.
- B) Özneleri sıfat tamlaması biçimindedir.
- C) Öge dizilişleri aynıdır.
- D) Yer tamlayıcısı yer almaktadır.
- E) Belirtili nesne kullanılmıştır.

Öznenin Özellikleri:

- Özne, yükleme sorulan "ne, kim" sorularının cevabıdır.
  - > **Göçmen kuşlar** yine yolculuğa başladı. (Ne başladı?)
  - > **Öğretmenim** beni çok sever. (Kim sever?)
- Özne görevindeki kelime veya kelime grupları cümlede hiçbir hâl eki almadan kullanılır. Herhangi bir hâl eki alırsa özne değil nesne, yer tamlayıcısı ya da zarf tamlayıcısı olur. Ama çoğul ekini ve iyelik eklerini alabilir.

- > **Depremzedeler** iki yıldır yeni konutların yapılmasını bekliyorlar.
- > **Ankara halkı** kaldırımlardaki kazı çalışmalarından son derece rahatsız olmuştur.
- Yüklem bildirdiği işin kim tarafından yapıldığı belli olmayan cümlelerde; asıl görevi nesne olan unsurlar "kim, ne" sorusuna yanıt verdiğinden, özne olarak kabul edilir. Bu tür öznelere "sözde özne" denir.

28

Telefonu elinden bırakınca etrafında olup bitenleri fark etti.

I

Kitabın kapağındaki resmi ilk defa görüyorum.

II

Sabahın erken saatinde yola çıktığımız için çok fazla mesafe kat ettik.

III

Yaptığı inceleme ve araştırma bu olayı çözmemizi sağladı.

IV

Evin tüm tadilatını tek başına yaptı.

V

Yukarıdaki cümleler I. cümleden başlanarak yükleme en yakın öge diğer cümlenin ilk ögesi olacak şekilde sıralanmıştır.

Buna göre hangi cümlede söz konusu kurala uyulmadığı söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

29

	Açıklama	Örnek Cümle
I	Yüklem, ek fiil almış bir isimden oluşabilir.	Kalem kılıçtan keskindir.
II	Özne, yapanı veya olanı karşılayan unsurdur.	Kardeşim cebindeki son parayla da kitap aldı.
III	Nesne, yükleme sorulan "neyi, kimi" sorularının cevabıdır.	Burada son fırtına son dalı kırıyordu.
IV	Ad ve sıfat tamlamaları yer tamlayıcısı olabilir.	İşlerini bir haftada bitirdi.
V	Cümlede özne niteliğinde bir sözcük yer almasa da yüklemdeki şahıs ekinden özne anlaşılabilir.	Onun hiçbir suçu olmadığına yürekten inanıyorum.

Tabloya göre kaç numaralı satırda yer alan örnek cümle açıklamaya uygun değildir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

YARDIMCI ÖGELER

Nesne

Yüklemde bildirilen ve öznenin yaptığı işten doğrudan etkilenen öge nesnedir. Dolayısıyla sadece fiil cümlelerinden yüklemi geçişli fiil olanlar nesne alır. Az da olsa isim cümleleri de nesne alabilir.

Yükleme sorulan "ne, neyi, kimi" sorularının cevabıdır.

- › Seni beklerken **annemi** de aradım. (Kimi)
- › Bu yalılar, **eski Boğaziçi hatıralarını** sayıklar. (Neyi)

Nesnenin Özellikleri:

- Belirtili ve belirtisiz olmak üzere ikiye ayrılır. Belirtme hâl eki alanlara belirtili; yalın hâlde olanlara da belirtisiz nesne denir. Belirtili nesneyi bulmak için yükleme "kimi, neyi"; belirtisiz nesneyi bulmak için "kim, ne" (özneyi bulduktan sonra) soruları sorulur.

- › Her gün **gazete** okuyorum. (Ne/Belirtisiz)

21 (I) Abla, küçük kız kardeşini ziyarete gelmişti. (II) Kendisi şehirde bir tüccarla, kız kardeşi ise köyde bir köylüyle evliydi. (III) Çay sohbetine oturduklarında, büyük kardeş şehir hayatının nimetlerini övmeye başladı. (IV) Orada ne kadar rahat yaşadıklarını, nasıl güzel giyindiklerini, çocuklarının elbiselerinin ne kadar zarif olduğunu anlatıyordu. (V) Çevresindekileri daha fazla ezmek için araya küçük yalanlar da sıkıştırıyordu.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlenin yüklemi bir kelime grubundan oluşmuştur.
- B) II. cümlede fiil türündeki bir kelime yüklem olmuştur.
- C) III. cümlede bir kelime grubu nesne olarak kullanılmıştır.
- D) IV. cümlede birden fazla nesne öbeği kullanılmıştır.
- E) V. cümlede sıfat tamlamasından oluşan belirtisiz nesne kullanılmıştır.

22 Çocuk sayılabilecek kadar küçük yaşta bu genç, değerli taşlara çok ilgi duyuyordu.

Yukarıdaki cümlede aşağıdaki öğelerden hangisi yoktur?

- A) Yüklem
- B) Özne
- C) Yer tamlayıcısı
- D) Zarf tamlayıcısı
- E) Nesne

23 Katıldığım yarışları kazandığım zaman yaşadığım mutluluğun değeri maddi olan hiçbir şeyle ölçülemez.

Yukarıdaki altı çizili söz grubu cümlenin hangi ögesidir?

- A) Özne
- B) Belirtisiz nesne
- C) Yer tamlayıcısı
- D) Yüklem
- E) Zarf tamlayıcısı

24 Halide Edip Adıvar'ın ilk yapıtlarında Türk okuruna sunduğu bir yenilik yarattığı kadın imgesidir.

Yukarıdaki cümlenin yüklemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) imgesidir
- B) kadın imgesidir
- C) yarattığı kadın imgesidir
- D) Türk okuruna sunduğu bir yenilik yarattığı kadın imgesidir
- E) Halide Edip Adıvar'ın ilk yapıtlarında Türk okuruna sunduğu bir yenilik yarattığı kadın imgesidir

- > Ülkedeki iç savaş **on gündün beri (on gündür)** devam ediyor. (Ne zamandan beri?)
- > **Hava soğuk olduğundan** oraya gitmedik. (Neden?)
- > Çizgi roman okumayı **çok** severim. (Ne kadar?)
- > Bu sahil kasabasına **defalarca** gelmişiz. (Ne kadar?)
- > Babaannem meraklı bakışlarla **içeri** geldi. (Ne yöne?)
- > Betül o gün **Tuba ile** görüşecekti. (Kimle?)

- İsimler, zarf tamlayıcısı olabilir. Zarf tamlayıcısı olan isim ya eksiz olarak ya da yön, vasıta, eşitlik ve bazı hâl eklerini almış biçimde kullanılır.
- > Kürsüye çıktı ve yine **sert** konuştu.
- > Osman Gazi'nin kurduğu devlet, asırlarca **muzaffer** yürüdü.

11

Hiçbir şeyden çekmedi dünyada
Nasırdan çektiği kadar;
Hatta çirkin yaratıldığından bile
O kadar müteessir değildi;
Kundurayı vurmadiği zamanlarda
Anmazdı ama Allahın adını,
Günahkâr da sayılmazdı.
Yazık oldu Süleyman Efendi'ye

Orhan Veli Kanık'ın Kitab-e-i Seng-i Mezar şiirinden alınan yukarıdaki parçada aşağıdaki yazım kurallarından hangisine uymamaktan kaynaklanan bir yazım yanlış yapılmıştır?

- A) Birleşik sözcüklerin yazımı
B) Büyük harflerin kullanımı
C) "de" bağlacının yazımı
D) Özel isimlere gelen eklerin yazımı
E) Gezegen adlarının yazımı

12

NOKTALI VİRGÜLÜN KULLANIM ALANLARI

İkiden fazla eş değer ögeler arasında virgül bulunan cümlelerde öznedenden sonra kullanılır.

Virgüllerle ayrılmış tür ve takımları ayırmak için konur.

Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri ayırmak için konur.

Yukarıdaki görsele göre noktalı virgülün aşağıdaki cümlelerde kullanım alanı ikiyeşerli gruplandırılırsa hangi seçenek dışarıda kalır?

- A) Adem, Baran, Kaan; Eylül, Dilek ve Birgül ile eşleşmişti.
B) Güneşli, cıvıl cıvıl bir günde yola çıkmıştık; yolculuğumuz da çok eğlenceliydi.
C) Yeni usul tiyatromuz; acemice, gelenekten uzak, zevksiz olarak nitelendiriliyordu.
D) Kalem, kağıt ve yazı masası ihtiyaç duyduğu tek şeydi; bir de bir fincan kahve.
E) Televizyonda nar, muz, kivi; pırasa, ıspanak ve brokolinin faydalarından bahsediyordu.

TEST 1

TANZİMAT DÖNEMİNDE ŞİİR

- 1 Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonra siyasi ve sosyal alanda görülen Batı kaynaklı değişme ve gelişmeler şiire de yansır. .... 1859'da Fransızcadan çevirdiği şiirlerle yayımladığı ..... adlı eserini, sonraki yıllarda özellikle Fransız şairlerden yapılan başka çeviriler izler.

Bu paragraftaki boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Şinasi'nin - Tercüme-i Manzume
B) Namık Kemal'in - Hürriyet Kasidesi
C) Ziya Paşa'nın - Şiir ve İnşa
D) Abdülhak Hamit Tarhan'ın - Makber
E) Muallim Naci'nin - Demdeme

- 2 Eyvah! Ne yer ne yâr kaldı
Gönlüm dolu ah u zâr kaldı
Şimdi buradaydı, gitti elden
Gitti ebede gelip ezelden

Abdülhâk Hamit Tarhan'a ait yukarıdaki beyitlerin teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Merhamet
B) Hürriyet
C) Ölüm
D) Vatan
E) Adalet

- 3 Günümüz Türkçesine çevrilerek ifade edilmiş aşağıdaki beyitlerden hangisinin Tanzimat birinci dönem sanatçılarının anlayışını yansıttığı söylenemez?

- A) Kendini insan bilenler halka hizmetten usanmaz
İyiliksever olan mazluma yardım etmekten kaçınmaz
B) Makam mevki için ahbabı gözetmek yeni çıktı
Eskiden bilmezdik böyle usulleri, yeni çıktı
C) Felek her türlü eziyet araçlarını toplasın gelsin
Millet yolunda hizmetten dönersem kahpeyim
D) Sokaklarda seller ağlaşır; ufuk yaklaşır, yaklaşır...
Bulutlar karardıkça zerrelere bir ağır, can çekişen dalgalanma gelir.
E) Zulüm ve işkence ile hürriyeti yok etmek ne mümkün?
Gücün yetiyorsa insanoğlundan idrâki kaldır!

- 4 Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat ikinci dönem şairlerinin şiirlerde sıkça ele aldıkları konular arasında yer alır?

- A) Hürriyet ve eşitlik
B) Adalet ve özgürlük
C) Ölüm ve tabiat
D) Vatan ve millet
E) Medeniyet ve ilerleme

ŞİİR

Çeşitli sanatçılar şiiri şu şekillerde tanımlamışlardır:

Ahmet Haşim: Şiir, nesre çevrilemeyen nazımdır... Bir şiirin anlamı başka bir anlam olmaya elverişli oldukça her okuyan ona kendi hayatının da anlamını verir ve böylelikle şiir, şairle insanlar arasında ortaklaşa bir duygulanma dili olur. En zengin, en derin ve etkili şiir, herkesin istediği yolda anlayacağı ve dehasıyla sonsuz duyarlılıkları içine alabilecek genişlikte olmalıdır.

Cahit Sıtkı Tarancı: Şiir, kelimelerle güzel şekiller kurmak sanatıdır. Ama kelime nedir? Annedir, dosttur, hasrettir, hayaldir; yani bir anlamı, bir çağrışımı, bir gölgesi hatta bir rengi ve tadı olan nesnedir... Şu var ki kelimeleri tanımak, sevmek, okşamasını bilmek lazımdır. Hangi kelime hangi kelime ile yan yana geldiğinde nasıl bir ışık ortaya çıkar? Bunu bilmek lazımdır.

Baudelaire: Şiirin ilkesi, insanın üstün bir güzelliği özlemesidir. Bu ilke bir coşkunlukta, bir ruh taşkınlığında kendini gösterir.

9 Bugün açız yine evlatlarım, diyordu peder
Bugün açız yine; lâkin yarın, ümid ederim
Sular biraz daha sakinleşir... Ne çare,
kader!

—Hayır, sular ne kadar çoşkun olsa ben
giderim
Diyordu oğlu, yarın sen biraz ninemle otur
Zavalılık yine kaç gündür işte hasta...

—Olur
Biraz da sen çalış oğlum, biraz da sen
çabala
Ninen baban, iki miskin, biz artık ölmeli-
yiz...
Çocuk düşündü şikayetli bir nazarla: —Ya
biz
Ya ben nasıl yaşarım siz ölürseniz

Yukarıda verilen metinle ilgili olarak;

- I. Olay çevresinde gelişen metinlere ait unsurlar söz konusudur.
- II. Ahenk unsurlarından yararlanılmıştır.
- III. Toplumsal bir soruna vurgu yapmaktadır.
- IV. Diyaloglardan oluşmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) II ve III   C) I ve IV
D) II, III ve IV   E) I, II ve IV

10 Aşağıdakilerden hangisi Fecriati Toplu-
luğu ile ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Bir bildiri yayımlayan ilk edebî topluluk-
tur.
- B) Batı edebiyatını yok sayarak Doğu'ya
yönelmek gerektiğini savunmuşlardır.
- C) Servetifünun geleneğinin devamı ol-
maktan ileriye gidememişlerdir.
- D) "Sanat şahsi ve muhteremdir." görüşün-
dedirler.
- E) Topluluk dağıldıktan sonra üyeler farklı
edebî anlayışlarla eser vermiştir.

11 Sâf ü râkit... Hani akşamki tagayür heye-
can?

Bir çocuk rûhu kadar şimdi münevver,
lekesiz

Uyuyor maî deniz

Ben bütün bir gecelik cüş-i ahzânımla

O hayâlât-ı perîşanımla

Müteşekki lâim/Karşıdan safvet-i mahmu-
runu seyretmedeyim.

Duru durgun... Hani akşamki oynaşım,
çoşku?

Bir çocuk ruhu sanki tüm unutuş

Bir çocuk ruhu kadar şimdi aydın, lekesiz

Uyuyor mavi deniz

Ben bütün bir gecelik hüzünlerinin çoşku-
suyla

O perişan hayallerimle

Dargın, şikayetçi

Karşıdan mahmur saflığını seyretmedeyim

**Yukarıda verilen şiirle ilgili aşağıdakiler-
den hangisi söylenemez?**

- A) Anlam dizede tamamlanmayıp diğer di-
zelere taşmıştır.
- B) Görsel ögeler hâkimdir.
- C) Kişileştirmeden yararlanılmıştır.
- D) Şiir düzyazıya yaklaştırılmıştır.
- E) Yaşama sevinci ve umut temalarını yan-
sıtmaktadır.

12 Eğilmiş arza kanar muttasıl kanar güller
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller
Sular mı yandı neden tunca benziyor
mermer

**Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatların-
dan hangisi yoktur?**

- A) Mecazımürsel   B) Teşbih
C) İstifham   D) Teşhis
E) Tecahülüarif

5 Türk edebiyatında “Saf (Öz) Şiir” anlayışını benimseyen şairler kendilerine özgü, özel bir imge düzeni oluştururlar. Özgün ve yaratıcı olan bu imgeler, dilin mantığına uygun ve dilin anlam alanını genişletip dile yeni olanaklar sunacak bir yapıya sahiptir. Dilde sallaşma düşüncesi, kendini rahat şiir yazma şeklinde öncelikli öge olarak gösterir. Şiirde her türlü ideolojik sapmanın dışında kalarak sadece okuyucuda estetik haz uyandıran şiir yazma eğilimi, bu şairleri güzel şiir yazmaya yöneltmiştir. Şiiri soylu bir sanat olarak kabul eden bu şairlerde düşsel ve bireysel yön ağır basar. İçsel ve bireyci bir yaklaşımla evrensel insan tecrübesini dile getirirler.

Bu açıklamadan hareketle Millî Edebiyat Dönemi saf şiir anlayışı için aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Şiirin biçimsel özellikleri içeriğin gölgesinde kalmıştır.
- B) Önemli olan sanat değeri yüksek güzel şiir yazmaktır.
- C) Özgün imgeler, dili doğru kullanabilecek bir yapıya sahip olmalıdır.
- D) Şiir soylu bir sanat olduğundan herhangi bir ideolojiyi yansıtmanın aracı olamaz.
- E) Şiirlerinin sanat yönü ağır basan şairlerde hayaller ve özgünlük vardır.

6 Aşağıda verilenlerden hangisi Safahat'ın bölümlerinden biri değildir?

- A) Fatih Kürsüsünde
- B) Altın Işık
- C) Gölgeler
- D) Asım
- E) Hakın Sesleri

- Ayrıca Ömer Bedrettin Uşaklı ve Kemalettin Kamu gibi sanatçılar da yazdıkları güçlü şiirlerle hece ölçüsünün yaygınlaşmasında önemli rol oynamışlardır.
- Bu dönemde genel anlayış bakımından bazı ortak özellikler olsa bile Millî Edebiyat Dönemi şiirini tek bir başlık altında toplamak mümkün değildir.
- Millî Edebiyat şiirinde ana hatlarıyla üç eğilim karşımıza çıkmaktadır. Bunlar:

7 Millî Edebiyat Dönemi saf şiir anlayışı için aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Dizelerdeki ses uyumuna özen gösterilmiş, konulara göre sözcük seçimine gidilmiştir.
- B) Ahenk, kimi vezin uygulamaları ve ses tekrarlarıyla sağlanmaya çalışılmıştır.
- C) Anlamın tek beyitte ya da bentte tamamlanması yerine şiirin bütününde tamamlanması yoluna gidilmiştir.
- D) Bireysel konulardan uzaklaşan şairler, toplumsal temalara yönelmişlerdir.
- E) Divan edebiyatı nazım şekillerinin yanında sone, terzarima gibi nazım biçimleri de kullanılmıştır.

8 Ben bir Türk'üm dinim, cinsim uludur
Sinem, özüm ateş ile doludur
İnsan olan vatanının kuludur
Türk evladı evde durmaz, giderim.

Mehmet Emin Yurdakul'un “Cenge Giderken” adlı şiirinden alınan yukarıdaki dörtlükle ilgili olarak;

- I. 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
- II. Türkçülük teması ele alınmıştır.
- III. Sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
- IV. Manzume türünü örneklemiştir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II, III ve IV
- D) I, II ve III
- E) I, II, III ve IV

Sade Dil ve Hece Ölçüsüyle Yazılmış Şiir

- Ziya Gökalp ve Mehmet Emin Yurdakul'un başını çektiği bu şiir anlayışında, millî edebiyatı oluşturan düşünceler hâkimdir. Türkçülük düşüncesiyle yola çıkan millî edebiyatçılar, o döneme kadar yazılmış olan şiirleri Arap, Fars veya Batı taklidi olarak görmüşler ve kendi öz kimliklerine, halk edebiyatına, dönerek heceyle şiir yazmışlardır.
- Bu dönem şairleri, Tanzimat'ın birinci dönem sanatçıları gibi şiire öğretici (didaktik) bir amaç yüklemişlerdir.

20 Türk edebiyatında “Saf (Öz) Şiir” eğilimi Ahmet Haşim’in “Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar” adlı makalesiyle başlar. Bu şiir anlayışıyla şairler;

- “Sanat için sanat” anlayışı,
- Ahengin söyleyiş tarzı, ritim ve kafiye ile sağlanması,
- Dilde saflaşma ve sadeleşme,
- Şiirin düzyazıya yaklaşması,
- Kendilerine göre bir imge düzeni,
- İdeolojinin esiri olunmaması

gibi ilkeleri benimseler.

Bu parçaya göre saf şiir anlayışının genel amacının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Toplumsal konuları estetik şekilde aktarmak
- B) Halkın anlayabileceği saf dil kullanmak
- C) İyi ve güzel şiir yazmak
- D) Yeni bir imge düzeni ile şiir yazmak
- E) İdeolojiyi şiire sokmayarak ahengi bozmamak

21

- Türkiye dışındaki çağdaş Türk şiirinde genellikle özgürlük ve ulusal bilinç temaları işlenmiştir.
- Türkiye dışındaki coğrafyalarda yaşayan Türkler, ana dil bilinci ile Türkçe eserler vermiştir.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkiye dışındaki coğrafyalarda yaşayan Türk sanatçılar ana dil çerçevesinde yazdıkları Türkçe şiirlerde özgürlük ve ulusal bilinç temalarına değinmişlerdir.
- B) Türkiye dışında kalan Türk coğrafyasında özgürlük ve ulusal bilinç konulu Türkçe şiirler yazılmıştır.
- C) Türk şairler tüm Türk coğrafyasında özgürlük temalı şiirleri Türkçe yazmışlardır.
- D) Türk coğrafyasında yazılan Türkçe şiirler, Türk olma şuuruyla ele alınan bağımsızlık temalı şiirlerdir.
- E) Türk dünyasında Türkçe esaslı, özgürlük ve millî bilinç konulu şiirler daima ele alınmaya devam edecektir.

- 9 Uyu yavrum uyanacak günler var
Yarınları gözetleyen dünler var
Baban şehit izlerinde ünler var
O izlerde sen de dolaş
Öç gününe sen tezce ulaş

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Sözcük ve ek biçiminde redife yer verilmiştir.
B) Millî ve dinî unsurlar söz konusudur.
C) Sade bir dil kullanılmıştır.
D) Satirik bir anlatım kullanılmıştır.
E) Tam kafiye kullanılmıştır.

10 Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi şiirinin özellikleri arasında gösterilemez?

- A) Dildeki yabancı sözcükler ayıklanarak sade bir Türkçe ile eser verilmiştir.
B) Divan şiirinin nazım biçim ve birimleri kullanılmış, mazmunlardan sıklıkla yararlanılmıştır.
C) Şiirlerin çoğunluğu vatan ve millet konularını işlemektedir.
D) Dönemin siyasi olaylarının etkisiyle milliyetçilik akımı benimsenmiştir.
E) Millî ölçü olarak kabul edilen hece ölçüsüyle eserler oluşturulmuştur.

- 11 Ziya Gökalp, "Yeni Hayat" adlı kitabının önsözünde içinde yaşadığı dönemi "şuur devri" olarak nitelendirmiş ve bu devirde şiirin sustuğunu belirtmiştir. Şuur devrinde şiirde toplumsal mesaj verme ve didaktiklik ön plandayken şiir devrinde sanat kaygısı ön plandadır.

Buna göre aşağıdaki mısralardan hangisi "şuur dönemi" yansıtmamaktadır?

- A) Aruz sizin olsun, hece bizimdir
Halkın söylediği Türkçe bizimdir
"Leyl" sizin, "şeb" sizin, "gece" bizimdir
Değildir bir mana üç ada muhtaç
- B) Türklüğün vicdanı bir
Dini bir, vatani bir
Fakat hepsi yarılır
olmazsa lisanı bir
- C) Çoban dedi: Ülkeler hep gitse de
Kopmaz bende Anadolu Ülkesi"
Bülbül dedi."Düşman hased etse de
İstanbul'da şakiyacak Türk sesi"
- D) Medeniyet deme, duymaz, o sağır
Taş üstünde taş kalmasın durma kır
Kafalarla düz yol olsun her bayır
Attila'nın oğlusun sen unutma
- E) Sen kalpsizsin, hani senin gençliğin
hayatı?
"Aşkларım mı?" bir nefeste solabilen bu
şeyler
Bir yanardağ ateşiyle kömür gibi kararır
Şimdi ise yerlerinde bir sıtmalı yel eser

12 Aşağıdaki şairlerden hangisi şiirlerinde diğerlerinden farklı bir ölçü kullanmıştır?

- A) Mehmet Âkif Ersoy
B) Yusuf Ziya Ortaç
C) Faruk Nafiz Çamlıbel
D) Enis Behiç Koryürek
E) Halit Fahri Ozansoy

7 Dün, bugün ya da yarın... Hüzünler,
I

özgürlükle tutsaklık arasındaki gelgitler...
II

İnsanlar arasındaki çekişmeler...
III

Sorunlar ve yaşananlar her dönemde aşağı
yukarı aynı! Bütün bu yaşananları bir
IV

tiyatro oyununa benzetirsek tek değişen
kahramanlardır.
V

Yukarıdaki parçada numaralanmış noktalama işaretlerinden hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 8 I. Yarınlar senin; senin bu devrim, bu yenilik.
II. Her şey senin değil mi zaten?.. Sen, ey gençlik!
III. Ey umudun güzel yüzü, işte karşında ayna...
IV. Temiz ve bulutsuz, ağaran bir gök...
V. Titreyen kucağını açmış, bekliyor. Koş çabuk!

Numaralandırılan dizelerin hangisinde bir noktalama yanışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9 Millî edebiyat anlayışıyla şiir yazan Faruk Nafiz Çamlıbel( ) Orhan Seyfi Orhon ve Halit Fahri Ozansoy gibi sanatçılardan oluşan topluluk( ) sade dil( ) ulusal ölçü ve halka yönelme konularında oldukça hassastır( ) Bu topluluk Kurtuluş Savaşı'nın havasıyla bayraklaşan Anadoluçuluk düşüncesini savunmuştur( )

Yukarıdaki parçada yay ayrıçlarla belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) (,) (;) (,) (,) (,) B) (;) (;) (,) (,) (,)
C) (,) (,) (,) (,) (,) D) (,) (,) (,) (!) (,)
E) (;) (,) (,) (,) (,)

10 Yaşadıklarımın öğrendiğim bir şey var (I) Yaşadın mı büyük yaşayacaksın (II) ırmaklara (III) göğe (IV) bütün evrene karışırca-sına

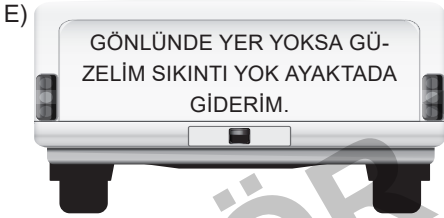
Çünkü ömür dediğimiz şey, hayata sunulmuş bir armağandır

Ve hayat (V) sunulmuş bir armağandır insana.

Yukarıda dizelerde numaralandırılmış yerlerden hangi ikisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) I ve II B) II ve IV
C) I ve V D) III ve IV
E) II ve III

11 Aşağıdaki görsellerin hangisinde yer alan kamyon arkasındaki cümlelerin yazımında yanlışlık yoktur?

12

Cümle içinde ara sözcüğü veya ara cümleleri ayırmak için kullanılır.

Birbiri ardınca sıralanan kelime gruplarının arasına konur.

Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerden sonra konur.

← VİRGÜL →

Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

Yukarıdaki görselde virgölün kullanım alanlarından bazıları ifade edilmiştir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgöl, yukarıda verilen kullanım alanlarının dışında kullanılmıştır?

- A) Mahallede kim çaresiz kalır, kimin işi ters giderse doğruca bize gelirdi.
- B) Bu konuma gelinceye kadar çalıştık, sabrettik ve şükrettik.
- C) Bu kadar kendini yorarak hiç de iyi etmiyorsun, dedi.
- D) Adnan Bey, oldukça kaygılı bir yüzle çalışanlarına bakınca herkes başlarına nasıl bir musibet geldiğinin farkına varmıştı.
- E) Şimdi, kendi aranızda konuşmayı bırakıp beni dinleme zahmetinde bulunun, sizlere bir soru sorayım.

7 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne bir fiilimsidir?

- A) Okyanusun derinliğinde kayıp bir gemi vardı.
- B) Hocamız, ödev yapmayanları teneffüse çıkarmayacakmış.
- C) Yıkacak çamaşırları ayrı bir sepete koydu.
- D) O anlattıkça dinleyenler kahkaha atıyordu.
- E) Onun hayata bakışını çok farklı buluyorum.

8 “Acı tatlı günleri, hatta yılları paylaştığım bu öğrenciler, yalnızca iki hafta sonra okuldan mezun olup gideceklerdi.” cümlesinin öznesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) yılları paylaştığım bu öğrenciler
- B) bu öğrenciler
- C) Acı tatlı günleri, hatta yılları paylaştığım bu öğrenciler
- D) yalnızca iki hafta sonra
- E) hatta yılları paylaştığım bu öğrenciler

9 “Savaş ve Barış’ı yoksul insanlar, derin bir ilgiyle okurlardı.”

Bu cümleyle aşağıdaki cümlelerin hangisi arasında ögelerin sıralanışı bakımından bir benzerlik vardır?

- A) Görevli, radyonun sesini sonuna kadar açmıştı.
- B) Sarp bir doruğa tırmanan dağcıyı, bir deneme yazarı, her zaman yazabilir mi?
- C) Küf yeşili yaprağın üzerinde koyu renkli benekler vardı.
- D) Birden, yaprağın üstündeki beneklerden biri yavaşça kıvıldı.
- E) Bu tatil köyünde, her sabah kuş sesleriyle uyanırdık.

10 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemin yinlendiği belirtilmemektedir?

- A) Bugün yine geç kaldın.
- B) Olanları bize bir kez daha anlattı.
- C) Geziye öğretmen de katıldı.
- D) İkide bir arkasına bakıyordu.
- E) Kitabı bir daha okudum.

11 “Bahar gelince köyümüzde tatlı bir telaş başlardı.” cümlesinin öge dizilişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zarf tamlayıcısı - Yer tamlayıcısı - Özne - Yüklem
- B) Zarf tamlayıcısı - Yer tamlayıcısı - Nesne - Yüklem
- C) Yer tamlayıcısı - Zarf tamlayıcısı - Özne - Yüklem
- D) Nesne - Yer tamlayıcısı - Zarf tamlayıcısı - Yüklem
- E) Yer tamlayıcısı - Zarf tamlayıcısı - Nesne - Yüklem

12 Aşağıda verilen cümlelerin hangisinde ögelere ayırmada bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Beyindeki bilgi aktarımı/hem elektriksel hem de kimyasaldır.
- B) Güneş, toz ve klorlu su,/saçın protein yapısını/bozar.
- C) Bizler,/okuma alışkanlığının çocuk yaşta kazandırılabilceğini öğrendik.
- D) Teknolojinin günümüz dünyasına en önemli etkilerinden biri/zengin ile yoksul arasındaki uçurumu/derinleştirmesidir.
- E) Küresel ısınma/etkisini artırarak göstermeye/devam ediyor.

5 Aşağıda verilen kelimelelerden hangisi sohbet türünün özelliklerini yansıtmaz?

- A) Öznellik B) Yalınlık C) Anlaşırlık
D) Samimilik E) Derinlik

6 Biz insanların hayvanlardan bir farkımız konuşmaksa öteki farkımız da gülmektir. Hiç siz ömrünüzde gülen, kahkahalar savuran bir hayvan gördünüz mü? Zavallılar kim bilir ne kadar gülmek istiyorlardı? Hatta insan kardeşlerinin öyle bazı tuhafıkları vardır ki onların karşısında herhâlde kahkahalarla gülmek için can atıyorlardır. Ama ne hikmetse yüzleri gülmeye elverişli bir şekilde yaratılmamıştır. Kendilerini ne kadar zorlasalar gülemezler. Hâlbuki insanlar, çok şükür, gülebiliyorlar. Bu imkânı niçin kullanmamalı?

Şevket Rado'nun bir yazısından alınan yukarıdaki metinle ilgili olarak;

- I. Soru cümleleri kullanılarak konuşma havası katılmıştır.
II. Karşılaştırma yapılmıştır.
III. Sohbet türünün özelliklerini taşımaktadır.
IV. Kişisel hayatı konu alan metinlerdendir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) II, III ve IV
D) I, II ve III E) I, II, III ve IV

- Gazete ve dergi yazarıdır.
- Yazarın, okuyucu ile bir sohbet havası içinde senli benli konuştuğu yazı türüdür.
- Yazar, düşüncelerinin doğruluğunda ısrar edici olmaz.
- Söyleşide, daha çok yazarın kişisel düşünceleri ağırlık kazanır.
- Söyleşilerin en önemli özelliği; yazarın samimi, içten bir ifade tarzını ortaya koymasındır.

7 Türk toplumunda sohbet kültürünü araştıran bir araştırmacı aşağıdakilerin hangisinden yararlanmaz?

- A) Dede Korkut Hikâyeleri
B) Divanü Lügati't Türk
C) Orhun Abideleri
D) Oğuz Kağan Destanı
E) Binbir Gece Masalları

8 Türk kültüründe özellikle uzun kış gecelerinde yapılan sohbetler vardır. Bu sohbetlerde amaç halk arasında birlik ve beraberliği korumak, insanlar arasında dayanışmayı sağlamak ve uzun kış gecelerini verimli geçirebilmektir. Bu sohbet türü de gelişen teknolojiyle birlikte etkisini kaybetmiştir. Günümüzde zaman zaman düzenlenen sıra geceleri, kürsübaşı sohbetleri bu geleneğin devamı niteliğindedir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Sohbet insanlar arasında kaynaşmayı sağlar.
B) İletişim hâlinde olan insanlar arasında birlik ve beraberlik duygusu daha güçlüdür.
C) Sohbet ile teknoloji birbirine paralel şekilde gelişmektedir.
D) Sohbet kültürü farklı isimlerle günümüzde yaşatılmaktadır.
E) Türk kültüründe sohbetlerin önemli bir yeri vardır.

- Ayrıca, bu tür yazılarda anılar, fıkralar ve güncel olaylardan çeşitli örnekler verilerek duygu ve düşüncelerin daha etkili olması sağlanabilir. Sohbet yazılarında açıklayıcı ve söyleşmeye bağlı anlatım türleri kullanılır. Sohbetlerde yöresel (mahalli) ve kişisel söyleyişlere yer verilebilir.
- Dil, göndergesel ve heyecana bağlı işlevlerde kullanılır.

TEST 2

FIKRA TÜRÜNÜN ÖZELLİKLERİ VE
TÜRK EDEBİYATINDAKİ GELİŞİMİ

1 Gazete ve dergi gibi süreli yayınlarda bir yazarın ....., genel olarak bir başlık altında, günün sosyal ve siyasi olaylarını kendi ..... ve düşünce yapısına göre değerlendirdiği kısa yorum yazılarına fıkra denir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) belirli aralıklarla - eğitim
- B) periyodik olarak - bakış açısına
- C) çok nadir bir şekilde - dünya görüşüne
- D) zaman zaman - kendine
- E) hiç durmadan - algılarına

2 Aşağıdakilerden hangisi fıkra ile makale arasındaki farklardan biri değildir?

- A) Makalelerde anlatılanlar ispatlanmak zorundadır; fıkralarda böyle bir zorunluluk bulunmaz.
- B) Makaleler ciddi, ağırbaşlı, bilimsel bir üslupla; fıkralar samimi, içten, özgür bir anlatımla kaleme alınır.
- C) Makaleler uzun, fıkralar makaleye göre kısmen daha kısa yazılardır.
- D) Makaleler kalıcı, uzun süreli; fıkralar ise günübürlük yazılardır.
- E) Makalede net bir sonuca varma amaçlanmazken fıkralarda anlatılanları bir sonuca bağlamak amaçlanır.

FIKRA (KÖŞE YAZISI)

Gazete ve dergi gibi süreli yayınlarda, bir yazarın periyodik olarak genel bir başlık altında, günün sosyal ve siyasi olaylarını kendi bakış açısına ve düşünce yapısına göre değerlendirdiği kısa yorum yazılarına fıkra denir. Gazete ve dergilerin belli sütun ve köşelerinde yayımlandıkları için "köşe yazısı" olarak da adlandırılır.

Genellikle, günlük gazetelerin belirli köşelerinde yayımlanan fıkralarda ortaya konan sorunlar kısa, yalın ve akıcı bir üslupla anlatılır.

3 Fıkra ve sohbet yazılarının amaç, konu ve anlatım şekli bakımından birbirlerinden farkları arasında;

- I. Fıkranın etkisi kısa sürer ancak sohbet her zaman okunabilen bir yazı türüdür.
- II. Sohbette görülen soru cevap tarzı anlatım özelliği fıkralarda pek görülmez.
- III. Fıkralarda amaç okuru etkilemektir. Sohbette okuru etkileme gayesi güdülmez.

hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) Yalnız III
- D) II ve III   E) I, II ve III

4 Fıkra türünü örnekleyen aşağıdaki eserlerden hangisi yazarıyla yanlış eşleştirilmiştir?

- A) Gurubahane-i Laklakan - Ahmet Haşim
- B) Kulaktan Kulağa - Orhan Seyfi Orhon
- C) Şehir Mektupları - Ahmet Rasim
- D) Guguklu Saat - Refik Halit Karay
- E) Bize Göre - Yakup Kadri Karaosmanoğlu

5 Aşağıdakilerden hangisi sohbet ile fıkra için ortak bir özelliktir?

- A) Aktarılan düşünceleri kanıtlamaları
- B) Sonucu kesin bir yargıya bağlamaları
- C) Bilimsel bir nitelik taşımaları
- D) Rahat bir söyleyişe sahip olmaları
- E) Kişisel hayatı konu alan metinler olmaları

Okuyucunun ilgisini sürekli olarak canlı tutabilmek için fıkra yazarlarının anlatımda tekrarlara düşmemesi, kapsamlı bir kavrayış gücüne, derin bir kültür zenginliğine ve geçmişle günlük olayları kaynaştırabilme ustalığına sahip olması gerekir. Edebiyatımızda bir de mizah ve hiciv ön planda olduğu fıkra türü vardır. Bu fıkralar ise sözlü ya da yazılı olarak anlatılan kısa hikâyelerdir. Nüktedanlığın ön planda olduğu bu fıkraların edebiyatımızda en çok zikredilen ismi Nasrettin Hoca'dır. Nasrettin Hoca fıkraları dışında Karadeniz ve Bektaşî fıkraları bu türün önemli ürünleridir.

7 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fi-il, nitelediği isimle birlikte cümlenin nesnesi olmuştur?

- A) Erken gelenler, ön sıralara oturdular.
- B) Bir rastlantı, beklenmeyen bir kaza, bana kan kardeşimi kazandırdı.
- C) Sokağın gürültüsü, salonun bir köşesinde uyuklayan ihtiyarı uyandırmıştı.
- D) Şampiyon olan takımın taraftarları sabaha kadar sokaklarda gösteri yaptı.
- E) Bu kitabı, tüm soruları yanıtlayan öğrenciye vereceğim.

8 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne, bir söz grubundan oluşmamaktadır?

- A) O şeylerin tümünü kaldırınız.
- B) Bunların bazısı daha önce görülmüştü.
- C) Bütün bunlar onu oldukça üzümüştü.
- D) Onların hepsi de böyle mi düşünüyor?
- E) İşin doğrusu bunu böyle yapmaktır.

9 Aşağıdakilerden hangisinin öznesi, "Sınav sonuçları yarın belli olacakmış." cümlesindeki ile aynı türden bir tamlamadır?

- A) Bazı yollar kardan kapandı.
- B) Bazen dostun gülü yaralar beni.
- C) Sılanın özlemiyle iç çekerim.
- D) Bu karar bizler için yol ayrıımıydı.
- E) Kuş sesleri bizi dinlendirdi.

10 Aşağıdaki cümlelerden hangisinde, yüklem yanlış gösterilmiştir?

- A) Bizimle gelmeyi kabul etti.
- B) O, hepimizi suya götürüp susuz getirir.
- C) Gideceğimiz ev hangisi?
- D) Bana haber verirsiniz diye oraya gelmedim.
- E) Sevilen bir insandı Ahmet.

11 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soru, zarf tümlecini buldurmaya yöneliktir?

- A) Liseyi geçen yıl mı bitirmiş?
- B) Bu filmi daha önce görmüş müydünüz?
- C) Bu tanımdan ne anlıyorsunuz?
- D) Sizden nasıl bir kitap istemişti?
- E) Caddede karşılaştığımız kişi arkadaşınız mıydı?

12 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, altı çizili söz, yüklemelerden birine göre gerçek, diğerine göre sözde özne görevindedir?

- A) Yayla adamı, dışından sönük, içinden uyanıktır.
- B) Yayla fırtınası birden bastırır, taş uçurur, baca yıkar.
- C) Yayla adamı tuttuğunu bırakmaz, tuttuğu yerden koparılmaz.
- D) Yayla, insanımızın beşiğiymiş, son sınırı da olmuştur.
- E) Yayla buğdayı, olmayacakmış gibi ağır ağır gelişir.

- 9 Fikret Mualla'nın vefatının 52'nci yıldönümü anısına 20 Temmuz 2019'da İstanbul'da düzenlenecek sergiye yirmisi İstanbul'lu, yirmisi yabancı olmak üzere 40 ressam davet edilmiştir.

Bu cümledeki numaralanmış sözlerin hangisinde bir noktalama yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11

Bir televizyon kanalı kelimelerin doğru telaffuzu ile ilgili farkındalık oluşturmak amacıyla ana haber bültenini sunan sunucunun bazı sözcükleri bilinçli olarak yanlış telaffuz etmesini sağlamış ve bültenin sonunda bu kelimelerin doğru şekillerini ekranda yayınlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin sunucunun yanlış telaffuz ettiği kelimeler arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Tenefüs B) Egsoz C) Orjinal
D) Tehtid E) Antrenman

- 10 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Yaptığı hatayı örtbas etmek için her yolu deniyordu.
B) Hava yolu ulaşımı son yıllarda iyice yaygınlaştı.
C) Kuşüzümü, pilava ayrı bir lezzet katmıştı.
D) Günümüz şehirlerinde gecekondular şeklindeki yapılar yok denecek kadar az.
E) Kitabın ön sözünde ailesine ve hocalarına teşekkür ediyordu.

12

I Tanpınar, edebî incelemelerinde farklı metotları kullanarak yepyeni bir edebiyat tarihçiliği geliştirmiştir.

II Cambaz, ipin üzerinde ustaca ve cesurca yürüyordu.

III Sahne arasında ballı süt içerdi, boğazına ve sesine iyi geliyordu.

IV Aile bireyleriyle, arkadaşlarıyla ve çevresiyle daha iyi ilişkiler kurmanın yollarını arıyordu.

V Değişik kaynakları taramak, veri toplamak ve örnekler bulup göstermek makalenin gücünü artırır.

Numaralandırılmış cümlelerde virgülün kullanım işlevleri ikiyeşerli gruplandığında hangi cümle dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

17

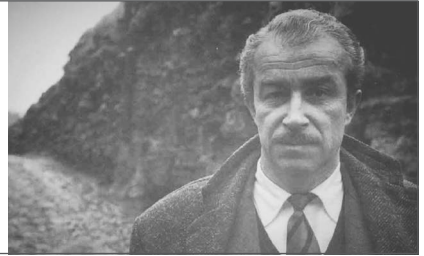
- Özgür insan modeli, dinin geri planda tutulduğu ve aklın ön plana çıkarıldığı bilim merkezli görüşler modern romanın ortaya çıkmasında etkilidir.
- Modern roman türünün 15. yüzyılda Rönesans'la başladığını ve 18. yüzyılda Aydınlanma Çağı'yla gelişimini devam ettirdiğini söylemek mümkündür.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- Bağımsızlık, din, akıl konularını ele alarak bilime yaklaşan modern roman 15. yüzyılda Rönesans'la başlamış ve 18. yüzyılda Aydınlanma Çağı ile gelişmiştir.
- 15-18. yüzyıllar arasında modern roman ele aldığı konularla bilime yaklaşarak büyük bir gelişim göstermiştir.
- Bilim merkezli modern roman özgürlük, din dışı unsurlar ve düşünme yetisi ile 15. yüzyıldaki Rönesans'tan 18. yüzyıldaki Aydınlanma Çağı'na kadar büyük bir gelişim göstermiştir.
- Modern roman kendinden önceki tabuları yıkarak 18. yüzyıldan sonraki kuşaklar için çığır açmıştır.
15. yüzyılda Rönesans'la başlayıp 18. yüzyılda Aydınlanma Çağı'yla gelişimine devam eden ve özgür insan, din dışı unsurlar ve aklın öne çıkarıldığı bilim odaklı roman türü modern romandır.

18

Türk edebiyatında toplumcu gerçekçi roman denince akla gelen ilk isimlerden biridir Orhan Kemal. Çok iyi bir gözlem yeteneğine sahip olan yazar romanında bahsedeceği kişi, meslek ya da grubun yaşantısını aylarca gözleyip gerçekçi bir şekilde romanlarında yansıtmıştır. Daha çok ezilen, ekonomik olarak zor durumda olan insanların sömürülen yaşamlarını işlemiştir. İşte ..... adlı roman da yazarın bu tipik özelliğini ortaya koymaktadır.

Görselde boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilemez?

- Eskici ve Oğulları
- Avare Yıllar
- Yılanı Öldürseler
- Cemile
- Bereketli Topraklar Üzerinde

1923-1950 / 1950-1980 Kuşağından Bazı Yazarlar

Yakup Kadri Karaosmanoğlu

- Romanlarında Tanzimat Dönemi'nden Cumhuriyet Dönemi'ne kadar Türk toplumunda ortaya çıkan değişimleri konu edinmiştir.
- Eserlerinde güçlü bir gözleme dayanan realizm vardır. Hem olayları hem karakterleri başarılı bir şekilde gözlemlemiştir.
- Karakterleri yansıtmada başarılıdır.

- Türk edebiyatına tezli roman düşüncesini getirmiştir.

- Hikâye, roman, tiyatro, mensur şiir, makale, anı, monografi türlerinde eserler vermiştir. Kıralık Konak, Yaban, Ankara, Hüküm Gecesi, Sodom ve Gomora, Panorama gibi eserler yazarın roman türündeki eserlerinden bazılarıdır.

Reşat Nuri Güntekin

- Cumhuriyetten sonraki romanlarında üslubunun temel yapısını değiştirmeden toplumsal sorunlara eğilmiştir.
- Romanlarında sayısız insan tipi yaratmıştır.

5 İstanbul'un tüm sokaklarında, yaklaşan II. Dünya Savaşı'nın neden olduğu korku, endişe ve hareketlilik vardır. İhsan hastadır ve durumu kötüleşmiştir. Mümtaz, doktor getirmek için evden çıkar; doktoru bulur ve getirir. Daha sonra doktorun yazdığı ilaçları almak için bir kez daha dışarı çıkar. İlaçları alıp eve dönerken ruhsal bir kriz geçirir. Sürekli Suat'ı hayal eder, Suat'ın hayaliyle çekişir mücadele eder ve yere düşer. Kalktığında yüzü gözü kan içindedir. Eve döndüğünde İhsan'ın daha iyi olduğunu görür. O sırada radyodan II. Dünya Savaşı'nın başladığı haberi duyulur.

Bu parçada bahsedilen durumu en kapsamlı şekilde ifade eden cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Savaş haberlerinin getirdiği korkunun insanların ruhsal durumu üzerinde oluşturduğu bunalımlar ve aşk acısının bireyin iç dünyasında oluşturduğu hareketlilik
- B) Aşk acısının insanlarda oluşturduğu buhranlara savaş sancılarının da eklenmesiyle oluşan hüznün
- C) Savaşın insanlar üzerinde bıraktığı izlerin insanların iç dünyalarında oluşturduğu korku ve endişe
- D) Aşk acısının oluşturduğu bunalımın savaş endişesinden çok daha güçlü olması
- E) Bunalımlı tiplerin aşk acısı ve savaş korkusuyla yaşadıkları iç çekişmelerin kendilerinde oluşturduğu psikolojik bozukluklar

- Toplumsal gerçekçi Türk romanının önemli isimlerinden olan yazarın eserleri köy yaşamını, tarım (pamuk) işçilerinin sorunlarını, ağa-köylü çatışmasını yansıtır. Romanlarında halk edebiyatı ürünlerinden efsaneler, masallar ve destanlardan başarılı bir şekilde yararlanmış; bunları eserlerine çok iyi sindirmiştir.
- Romanları hem dil hem de yaşantı bakımından kültürümüzü yansıtmaktadır. Ayrıca yazar romanlarında tabiata çok fazla yer vermiştir.

6 Orhan Kemal, ilk eserlerinde Çukurova'daki pamuk tarlalarında ve fabrikalarda çalışan işçilerin, ırgatların yaşamındaki zorlukları, geçim sıkıntılarını, köyden kente göçün neden olduğu uyum sorunlarını, çatışmaları gerçekçi bir bakış açısıyla yansıttı. Sonraki dönemde ise İstanbul'un kenar mahallelerinde yaşayan yoksul insanların, işçilerin dünyasını konu edindi. Yalın bir dille yazdığı eserlerinde kişileri kendi ağız özellikleriyle konuşturdu.

Başlıca romanları arasında Baba Evi,
I
Avare Yıllar, Bereketli Topraklar Üzerinde,
II III
Hanımın Çiftliği, Saatleri Ayarlama Enstitüsü,
IV V
Mahur Beste, Kanlı Topraklar, Eskici ve Oğulları
VI VII VIII
sayılabilir.

Bu parçada numaralandırılmış eserlerden hangileri Orhan Kemal'e ait değildir?

- A) I ve II B) III ve IV C) V ve VI
D) VII ve VIII E) V ve VIII

7 Aşağıdakilerden hangisi Oğuz Atay'ın eserlerinden biri değildir?

- A) Korkuyu Beklerken
B) Tutunamayanlar
C) Bir Bilim Adamının Romanı
D) Kara Kitap
E) Oyunlarla Yaşayanlar

- Yaşar Kemal'in beslendiği temel kaynak halkın kendisi olmuştur. Hem Çukurova hem de Anadolu'nun diğer yörelerindeki folklorik unsurlar yazarın sanatını şekillendirmiştir.
- Tezli roman düşüncesini savunur, her sanat eserinin mutlaka bir düşünceyi yansıtmaması gerektiğini dile getirir.
- İnce Memed, Teneke, Yer Demir Gök Bakır, Ölmez Otu, Yılanı Öldürseler adlı eserler yazarın roman türündeki eserlerinden bazılarıdır.

TEST 3

ANLAMA DAYALI ANLATIM
BOZUKLUKLARI

1

- I. Şüphesiz seni de davet edecek olmalı.
- II. Sanırım cevap kesinlikle 120'dir.
- III. Gönderdiğim paketi, eminim bugüne kadar almış olmalı.
- IV. Hiç kuşkusuz o da bizimle gelmek isteyebilir.
- V. Bundan sonra eline mikrofon alan herkesle röportaj yapmam artık.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde farklı bir nedene bağlı anlatım bozukluğu vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

2

Anlatımda gereksiz sözcük ve eklerin kullanılmamasına "duruluk" denir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde duruluk ilkesine aykırı bir kullanım bulunmamaktadır?

- A) Sınıfta kalan her öğrenci başarısız değildir.
- B) Problemi çözebilecek alternatif seçenekler sunabilir.
- C) Yer yer aklaşmış olan saçlarını ayda bir kestiriyordu.
- D) Kişiden kişiye değişen, yoruma açık bir konuyu tartışmanızı istiyorum.
- E) Yaklaşık iki yıla yakın bir zamandır Malatya'da oturuyor.

3

Aşağıdakilerden hangisinde aynı anlama gelen söz veya söz öbeklerinin birlikte kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Galiba bir an önce başka bir şehre taşınmaktan başka çaresi de yok gibi görünüyör.
- B) Dün gece sıcaklık sıfırın altında eksi sekiz derece olmuş.
- C) Arkadaşı dışarı çıkınca kulağıma eğilerek alçak sesle bir şeyler fısıldadı.
- D) Eli açık, hep hazıra konmak isteyen, misafir sevmeyen ve oldukça cimri bir kadındı.
- E) Neşeli, sağlıklı, şen bir görünüşü olması dikkat çekiyordu.

4

(I) Millî Edebiyat'ın etkili olduğu yıllarda halkın yaşam tarzını ve değerlerini yansıtan manzum hikâyeler de yazılmıştır. (II) Bu konuda Mehmet Akif Ersoy başı çeker. (III) Konularını tamamen halkın yaşamından alan sanatçı, sokak dilini, bazen argo da dahil olmak üzere, şiirlerine yansıtmıştır. (IV) Onun Ziya Gökalp çevresinde şiir yazan şairlerden ayrılan en önemli yönleri; Türkçülük yerine İslamcılığı öne çıkarması, hece vezni yerine aruzu kullanmasıdır. (V) Sanatı toplumun hizmetinde gören Mehmet Akif, aruz vezin ölçüsüyle ve halkın diliyle halkın içinde bulunduğu sorunları, yaşama tarzını ve değerlerini anlatan manzum hikâyeler yazmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

ANLATIM BOZUKLUKLARI

ANLAMA İLGİLİ ANLATIM BOZUKLUKLARI

Gereksiz Sözcük Kullanımı

Aynı anlama gelen, aynı görevi karşılayan söz veya söz öbeklerinin bir cümlede birlikte kullanılmasından doğan anlatım bozukluğudur. Bu tür cümlelerde aynı anlama gelen sözlerden biri çıkarıldığında cümlenin anlamında daralma ya da bozulma olmaz. Gereksiz sözcük kullanımı iki farklı şekilde görülebilir.

Aynı Anlama Gelen Söz veya Söz Öbeklerinin Birlikte Kullanılması

• Aşağıdaki örneklerde aynı anlama gelen sözcükler ve sözcük grupları koyu yazılmış, ayrıca cümleden atılması gereken sözcüklerin altı çizilmiştir.

- › Kulağıma eğilerek **alçak sesle** bir şeyler **fısıldadı**.
- › Bu yol **yaya yürümekle** bitmez; bir taksi çağırırsak daha iyi olmaz mı?

- 15 Bir sözcüğün cümlede kullanıldığı yere göre cümleye kattığı anlam değişir ve bu durum anlatım bozukluğuna neden olabilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir örnek vardır?

- A) Botanik bahçede dikkatimi en çok leylaklar çekti.
 B) Gün, akşama doğru ilerlerken nihayet bir keklük avlayabilmişti.
 C) Bazı çocuklar kasabanın girişindeki boş alanda top oynuyordu.
 D) Eve gelince çok televizyon başında kalıyor, ders çalışmıyordu.
 E) Yeni kitabınız okurlarınızla ne zaman buluşacak?

- 16 Bir olay ya da durumu anlatan, kalıplaşmış sözler olan deyimlerin cümlelerin anlamına uygun olarak kullanılmaması anlatım bozukluğuna yol açar.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde deyimlerin yanlış anlamda kullanılmasından kaynaklanan bir anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Başından büyük bir işe kalkıştığına göre gayet cesaretli bir insan olmalı.
 B) Olayın ciddiyetini anlayınca yüreğine su serpildi.
 C) Bu işi yapmayı hiç istemediği için kendini naza çekiyordu.
 D) Ailesinin beklediği başarıdan fazlasını elde edince herkesin gözünde tuz biber eken kişi oldu.
 E) Dumanı üstünde o meşhur yemeği getirince "Hepinizin ağzına sağlık." dedi.

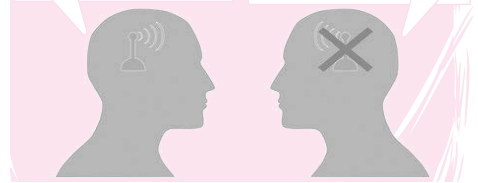
- 17 Aşağıda verilen cümlelerde yer alan anlatım bozuklukları nedenlerine göre ikiye ayrılan gruplandırılırsa hangi cümle dışarıda kalır?

- A) Yetkililer henüz okulların durumuyla ilgili bir açıklama yapmadı hâlâ.
 B) Tam altı yıla yakın bir zaman geçti ancak inşaat bitmedi
 C) Aynur fazla güneşte kaldığı için bayılmış
 D) Annesinden izin alınca bilgisayarını çabucak açtı.
 E) Çok ayakta duran kişilerde ilerleyen yaşlarda çeşitli rahatsızlıklar ortaya çıkıyor.

18

Bildiğim ve bilmediğim her şeyi sana öğretmek istiyorum.

Senin anlatıklarından hareketle bilmediğimi öğrenmek istiyorum.

Yukarıdaki diyalogda yer alan anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sözcüklerin sıralamasındaki yanlışlık
 B) Yapısı bozuk sözcüklerin kullanımı
 C) Sözcükleri yanlış anlamda kullanma
 D) Mantık yanlışlığı
 E) Birbiriyle karıştırılan sözcüklerin kullanımı

› Savaşın yaşandığı o zor günlerde yiyecek bir lokma ekmeğimiz, hatta yemeğimiz bile yoktu.

"Yemek" kavramı "yiyecek bir lokma ekme" kavramından daha genel bir anlam taşır. Buna göre bu iki kavramın önem derecesine göre sıralanması gerekir.

Anlam Belirsizliği

Bazı cümlelerde hem kişi bakımından hem de cümlelerin kuruluşundan dolayı anlam belirsizliği ortaya çıkabilir.

› Bu olaydan sonra yüzünü bile görmek istemiyorum.

Bu cümlede tamlayan söylenmediği için "onun yüzünü bile görmek istemiyorum" ve "senin yüzünü bile görmek istemiyorum" şeklinde iki farklı anlam çıkmaktadır.

Sözcükleri Yanlış Anlamda Kullanma

• Düzgün bir anlatımda sözcüklerin cümle içinde hangi anlamda kullanılmış olduğu kesin olarak bellidir. Sözcükler anlatıcının aktarmak istediği duygu ya da düşünceyle uyumlu değilse sözcük yanlış anlamda kullanılmış demektir.

TEST 2

1923-1950 / 1950-1980 YILLARI
CUMHURİYET DÖNEMİ TİYATRO

- 1 Hikâyeci ve oyun yazarıdır. İç ve dış gözlemi kuvvetli, zengin bir kültürle yüklü, konularını yergi ve güldürme açısından etkileyici bir güçle işleyen kişiliğe sahiptir. Canlı, neşeli, nükteli, meddah konuşmalarına kaçan, işlediği tipleri şiveleriyle ele alan bir üslup yapısı vardır. Şişhaneye Yağmur Yağıyordu, Sersem Kocanın Kurnaz Karısı, Gözlerimi Kapatım Vazifemi Yaparım eserlerinden bazılarıdır.

Parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aziz Nesin
B) Haldun Taner
C) Turgut Özakman
D) Recep Bilginer
E) Ahmet Kutsi Tecer

- 2 1960-1980 yılları arasında yazılan Satılık Ev, Kahvede Şenlik Var, İspinozlar, Toros Canavarı adlı oyunlar; genellikle aileye kadın tarafından taşınan maddi ihtiras olgusu çerçevesinde, geçim sıkıntısı ve ekonomik sorunları ele alır.

Parçada aşağıdaki sanatçılardan hangisinin eserinden bahsedilmemiştir?

- A) Aziz Nesin
B) Sabahattin Kudret Aksal
C) Turan Ofazoğlu
D) Orhan Kemal
E) Ahmet Kutsi Tecer

- 3 Tiyatro, Antik Yunan Dönemi'nde Bağ Bozumu Tanrısı Dionysos (Diyonizos) adına düzenlenen dinsel törenlerden doğmuştur. Tiyatro türü özellikle Eski Yunan'da gelişmiş ve çeşitlilik göstermiştir. Eski Yunan'da her yıl doğanın canlanışını, bereket ve bolluğu kutlamak için törenler düzenlenirdi. Törenlerde halkın duygu ve düşüncelerini dile getiren bir koro, ilahiler okurdu. Daha sonraları (MÖ 5. yy.) Aiskhylos (Ayskilos) ilahiler okuyan koronun karşısına ikinci bir oyuncu çıkarttı. Oyun, koro ile aktör adı verilen iki kişinin konuşmaları üzerine kuruldu. Böylece tiyatro doğmuş oldu. Aiskhylos'tan sonra yetişen Sophokles (Sofokles) oyuna üçüncü kişiyi kattı ve tiyatro dinî bir tören olmaktan çıkarak bir sanat dalı hâline gelmeye başladı.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Antik Yunan Dönemi'nde bağ bozumu törenleri sırasında yapılan dinî gösteriler neticesinde tiyatro ortaya çıkmıştır.
B) İlk tiyatro gösterileri Antik Yunan Dönemi'nde yaşayan Dionysos (Diyonizos) tarafından sergilenmiştir.
C) İlk tiyatro gösterileri doğanın canlanışını, bereket ve bolluğu konu alan ilahilerin söylendiği tek kişilik gösterilerdir.
D) MÖ 5. yüzyılda Aiskhylos (Ayskilos), ilahi okunan gösterilere müzik de katarak müzikal oyunların ilk örneğini vermiştir.
E) Sophokles'in oyunlara üçüncü kişiyi eklemesiyle Antik Yunan'da yapılan dinî törenler son bulmuştur.

- Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında oyun yazarları daha çok tarihimize ve efsanelerimize yönelerek ulusçuluğu aşıl原因 düşünceler üzerinde durmuşlardır. Toplumsal sorunları, değer yargılarının değişmesini ve psikolojik çelişkileri vermeye çalışmışlardır.
- Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosu 1923-1950 ve 1950-1980 olmak üzere iki dönemde incelenmektedir.

1923-1950 Yılları Arasında Türk Tiyatrosu

- 1914 yılında açılan ve ilk resmi Türk tiyatrosu olan Darülbeydi sayesinde önemli bir mesafe kat eden Türk tiyatrosu; Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte siyasi, ekonomik ve fikrî hareketlere bağlı olarak daha da gelişmiştir. Bu dönemde açılan devlet konservatuvarlarından yetişen sanatçılarla birlikte şehir tiyatroları gelişmiş ve turnelere çıkan bu sanatçılar sayesinde tiyatro yurt geneline yayılmıştır.
- Bu dönem, yazarların yerli oyunlara ağırlık verdiği bir dönemdir.

12

Türk tiyatrosuna katkılarında ötürü "Türk Shakespeare" olarak anılan sanatçının ilk oyunu "Tanrılar ve İnsanlar"dır.

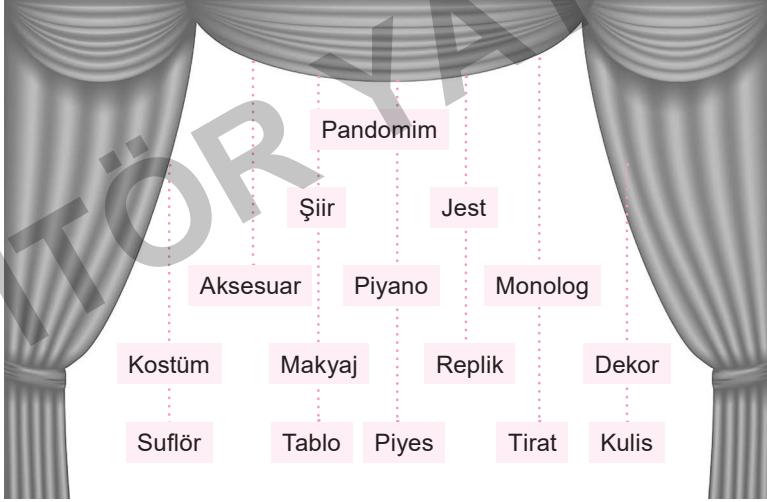
Oyunlarında tarihf olayların yanı sıra güncel olayların atmosferinden de yararlanmıştır.

Oyunlarında karakterlerin iç çekişmelerini özenle sergilemiş, insanların birbirleriyle ve toplumla olan ilişkilerini ustalıklı göstermiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde yukarıdaki görselde sözü edilen sanatçı ve bu sanatçıya ait bir eser verilmiştir?

- A) Turan Ofazoğlu - Sokrates Savunuyor
 B) Orhan Asena - Simavnalı Şeyh Bedrettin
 C) Recep Bilginer - Gazeteciden Dost
 D) Güngör Dilmen - Midas'ın Kulakları
 E) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci - Sivrisinekler

13

Yukarıda verilen görselde yer alan terimlerden hangileri tiyatroyla ilgili değildir?

- A) Aksesuar - Süflör - Jest   B) Dekor - Kulis - Monolog   C) Pişano - Tablo - Şiir
 D) Replik - Piyes - Tirat   E) Pantomim - Makyaj - Kostüm

• 1940'lı yıllarda Türk tiyatrosunda geleneksel Türk tiyatrosunun izleri görülür. Ahmet Kutsi Tecer bu konuları, geleneksel Türk tiyatrosundan da yararlanarak "Köşebaşı", "Bir Pazar Günü", "Satılık Ev" adlı oyunlarında ele almıştır. "Koroğlu" ise hak ve adalet kavramını bir Türk efsanesinden yararlanarak ortaya koyduğu oyundur. Ahmet Muhip Dıranas, toplumdaki geleneksel, ataerkil ailenin, değişen ve modernleşen değerler karşısında ortadan kalktığını ortaya koyduğu "Gölgeler" adlı oyunuyla ön plana çıkmıştır.

• Cevat Fehmi Başkut, bireyi ahlâk yönünden ele alarak değişen toplumumuzdaki paranın gücü ve bu gücün bireylere yaptığı baskı üzerinde durmuştur. Bu sorunları daha çok, büyük kentlerdeki yaşamlar üzerinde durarak yansıtmıştır. Konuyu ahlak yönünden ele alış kişilerine de yansımış ve ülkücü, meslek sahibi olan kişilerle, bilgisiz ve çıkarıcı olan kişileri eserlerinde karşılaştırmıştır. Yazarın en tanınan oyunları şunlardır: Büyük Şehir, Küçük Şehir, Paydos, Sana Rey Veriyorum, Tablodaki Adam, Buzlar Çözülmeden, Hepimiz Birimiz İçin ve Ölen Hangisi.

TEST 1

CUMHURİYET DÖNEMİ ÖNCESİNDE VE
CUMHURİYET DÖNEMİNDE ELEŞTİRİ

1 Türk edebiyatında eleştiri türünün tarihi gelişimi düşünüldüğünde aşağıdaki sanatçılardan hangisinin edebî hayatı boyunca yalnızca eleştiri türünde yazılar kaleme aldığı söylenebilir?

- A) Hüseyin Cahit Yalçın
B) Namık Kemal
C) Recaizade Mahmut Ekrem
D) Suut Kemal Yetkin
E) Ahmet Şuayb

2 Diline sevgi ve saygısı olan bir kişi olarak dilimizin yozlaştırılması; abuk sabuk kelimeler türetilmesi; hiçbir ilmi kaynak ve dayanağı olmayan uyduruk kelimelerin gazete, dergi, kitaplarda yalan yanlış ve zevksizce kullanılması; dilin siyaset ve ideolojilere alet edilmek istenmesi dilini seven herkes gibi beni de rahatsız ve tedirgin etmektedir.

Bir yazarın dil hakkındaki düşüncelerini içeren bu metin, aşağıdaki yazı türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Hatıra   B) Eleştiri   C) Nutuk
D) Deneme   E) Günlük

ELEŞTİRİ

- Edebî bir kavram olarak eleştiri; "Bir eseri veya yazarı türlü yönlerden ele alıp değerlendirmek amacıyla kaleme alınan yazı türü." şeklinde tanımlanır.
- Eleştiri işini gerçekleştiren ve edebî metinle okur arasında olan kişilere "eleştirmen" denir. Edebî bir metni eleştiren kişi de edebiyat eserini irdeleyen ve açıklayan, eleştirel inceleme yazısıyla hem okura hem de sanatçıya hizmet edendir.

- 3
- Önemli olanın yazar değil, incelenen eser olduğunun farkında olmalıdır.
  - Eleştirilerinde aşırıya kaçmamalı, yazarı veya eseri överken/yererken ölçülü davranmalıdır.
  - Sabit bir düşüncüyü okuyucuya kabul ettirmeye çalışmalıdır.
  - Öznel ve nesnel eleştiri ayrımını yapmalı ve bunu eleştirilerine yansıtabilmelidir.
  - Toplumsal olayları farklı açılardan inceleyip değerlendirebilmeli, olayların sosyolojik tahlilini yapabilmelidir.

Numaralı cümlelerin hangileri iyi bir eleştirmenin özellikleri arasında söylenemez?

- A) Yalnız II   B) Yalnız III
C) I ve III   D) I ve V
E) III ve IV

4 Aşağıda verilen eleştirmenlerden hangisi diğerlerinden farklı bir dönemde eserler vermiştir?

- A) Ahmet Hamdi Tanpınar
B) Orhan Şaik Gökyay
C) Muallim Naci
D) Nurullah Ataç
E) Fethi Naci

- Eleştiride amaç, ele alınan konunun olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koymaktır. Eleştirmen eleştirdiği durumun ya da eserin orijinal yönlerini okura sunmakla, durumu veya eseri geniş bir perspektifte değerlendirmekle yükümlüdür.

Eleştiri Metinleri Nasıl Olmalıdır?

- Eserin içeriğine yönelik, değerlendirme amaçlı olmalıdır.
- Sanatçının kişiliğine yönelik olmamalı, sanatçıyı küçümseyen ya da alaya alan üsluptan uzak olmalıdır.

7 Aşağıdakilerin hangisinde verilen açıklama ve örnek cümle uyuşmamaktadır?

- A) Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerden sonra virgül konur: Geç saatlere kadar oturmakla hiç de iyi etmiyorsun, dedi.
- B) Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için noktalı virgül konur: Erkek çocuklara Doğan, Tuğrul, Aslan, Orhan; kız çocuklara ise İnci, Çiçek, Gönül adları verilir.
- C) Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlenin sonuna iki nokta konur: Bu kararın dayandığı en kuvvetli muhakeme ve mantık şu idi: Esas, Türk milletinin hayşiyetiyle ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır.
- D) Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna üç nokta konur: Ne çare ki çirkinliği hemencecik ve herkes tarafından görülüyordu da bu yanı...
- E) Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüphyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için soru işareti konur: Ankara'dan Antalya'ya arabayla üç saatte (?) gitmiş.

8 Musikide (I) mimarlıkta ve öteki sanat kollarında (II) yaşam (III) görgü (IV) nezaket kurallarında (V) üst tabaka zengin, kadın ve erkeklerin giyim kuşamlarında hatta tavır ve davranışlarında yapmacık bir "Frenklik" modası alıp yürümüştü.

Numaralanmış yerlerin hangilerine noktalı virgül konmalıdır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) III ve IV
D) II ve V
E) IV ve V

9 Aşağıdakilerin hangisinde bir noktalama yanlışlığı yapılmıştır?

- A) İlk hikâye denemelerine 1944'te başlayan Haldun Taner (1916-1986) toplumcu gerçekçi tutumla bireyin kendi iç dünyasına kapanışını anlatan bir hikâyecidir.
- B) Tanzimat'tan bu yana hikâye ve romanımızın sürekli konusu olan Batılı hayata özenmenin getirdiği uyumsuzlukları, bozulmaları ve sosyal çöküntüleri mizahlı bir anlatımla ele alır.
- C) Hikâye anlatışı bakımından II. Meşrutiyet kuşağı yazarlarına benzetilse de incitici olmayan, kalabalıktan uzak bir mizah anlayışı, çok rahat kullandığı pürüzsüz bir Türkçesi ve kendine mahsus bir gerçeklik anlayışı vardır.
- D) Mizah akınlarını daima büyük şehrin türedi zenginlerine, sonradan görme köylülere, yükselmek için her şeyini feda etmeye hazır insanlara, kalantorlara kısacası edebiyatımızda öteden beri gülünç duruma düşürülmeye alışılmış tiplere çevirir.
- E) Aslında vurgulamak istediği gerçek: toplumun çöküşünün, içten içe çürüyüşünün nedeni bireyin bozulmasıdır.

10 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde üç nokta (...) işaretinin kullanımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) Bu kasabanın her şeyi ayrı güzel: denizi, havası, insanları...
- B) Cebinden neler neler çıktı: resimler, mektuplar, küçük kâğıtlar...
- C) Dünyayı bana göre üç şey yönetiyor: kalem, mürekkep, kâğıt...
- D) Birçok önemli roman okudum: Sefiller, Goriot Baba, Suç ve Ceza...
- E) Şeytan diyor ki şu bardağı kafasına...

7 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Yapılan toplantıda hepimizi ilgilendiren çok önemli kararlar alındı.
- B) Küçük yeğenimin oyuncağı kırıldı ve çok üzüldü.
- C) Herkese bir mesajım var, beraberce güneydın diyelim
- D) Olağanüstü gayretlerin sonucunu almaya başladık ve mutlu olduk.
- E) Bakan çevreyi yeşillendirmekte ve doğayı korumakta kararlı.

8 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Hiçbir basın üyesine farklı bir ayrıcalık yapılmayacak.
- B) Gece geç vakit, bomboş caddelerden geçerek otoyola ulaştık.
- C) Bazı ünlüler, kendileriyle ilgili gazete haberlerini arşivlerinde saklarlar.
- D) Sabahleyin sokaktan geçen simitçiler bana çocukluğumu anımsatır.
- E) Sanırım, gazeteciler bu haberi önemsemedi.

9 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Oyuncular, antrenman yapmak için koşarak sırayla alana çıktılar.
- B) Sporcular, kamp çalışmalarına başladıkları nedeniyle izin alamıyorlar.
- C) Takımın çalıştırıcısı, sporcuları sıraya dizip onlara bir şeyler anlatıyor.
- D) Bir sporcu başarılı olabilmek için günde beş saat çalışmalıdır.
- E) Oyun sırasında, her takım kendine özgü taktikler uygular.

10 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yoktur?

- A) Hasan'ın yaşantı tarzı, diğer insanlardan çok farklıdır.
- B) Babamla birlikte bahçemize sebze ve meyve diktik.
- C) Yarın kesinlikle gelebilirler.
- D) Yeni kaydolan öğrencilerin bu kadar çekimser davranmalarına anlam veremiyorum.
- E) Bazı yolcuların giriş işlemleri yapılmaya başlandı.

11 Hitit tabletlerinde orman sözcüğünün adı sık geçmektedir.

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "sık sık" sözü atılarak
- B) "sözcüğünün" yerine "sözcüğü" getirilerek
- C) "geçmektedir" yerine "geçer" sözcüğü getirilerek
- D) "sözcüğünün adı" yerine "sözcüğü" getirilerek
- E) "tabletlerinde" yerine "tabletlerindeki" sözcüğü getirilerek

12 Bundan böyle kitap okumak için daha çok

zaman ayırmaya karar verdim artık.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunu gidermek için, altı çizili sözcüklerden hangisini çıkarmak gerekir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

TÜM KİTAP İÇERİKLERİ BURADA!

Tüm kitap içeriklerine ve akıllı tahta içeriklerine ulaşmak için
"Editör Data" uygulamasını indirin.
(Telefonunuzun kamerasını açıp karekodu okutunuz)

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi
Mat-Sit İş Merkezi No.:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Telefon: 0 312 384 20 33 Belgegeçer: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.editoryayinevi.com | bilgi@editoryayinevi.com

ISBN 978-605-280-359-2

